

Česká Zemědělská Univerzita

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

**Dermoplastická preparace (life-size mount) psíka
mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*) včetně tvorby
habitatu a písemného popisu zvolené techniky preparace**

Bakalářská práce

Autor: Anna Kouřimová

Vedoucí práce: Ing. Ondřej Salaba, Ph.D.

2022

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Anna Kouřimová

Konzervace přírodnin a taxidermie

Název práce

Dermoplastická preparace (life-size mount) psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*) včetně tvorby habitatu a písemného popisu zvolené techniky preparace

Název anglicky

Raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) dermoplastic preparation (life-size mount) including habitat creation and written description of the chosen preparation technique

Cíle práce

1. Vytvoření samostatného výtvarně-taxidermického díla dermoplastického preparátu (life-size mount) psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*).
2. Tvorba dioráma (habitatu), do kterého bude preparát psíka umístěn.
3. Tvorba metodického návodu k preparaci tohoto typu preparátu s popisem kritických míst, kterým se odlišuje od preparace savce podobné velikosti.

Metodika

Pro vytvoření instalace bude poskytnut exemplář psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*), který byl uloven v zimním období 2020/21 a byl uchován v mrazícím zařízení Katedry myslivosti a lesnické zoologie Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze. U exempláře psíka mývalovitého bude za hygienických a veterinárních norem provedeno stažení kůže (skinning) pro preparaci celé postavy (life-size mount). Před provedením skinningu bude exemplář změřen dle preparátorských pravidel. Bude tedy změřeno minimálně pět rozměrů pro life-size mount dle pravidel taxidermy. Skinning bude proveden klasickou taxidermickou metodou, tj. dorzální incizí. Kůže pro montáž life-size (full skin) bude po stažení bezprostředně mizdána (fleshing) a připravena ke koželužskému zpracování včetně špaletování ušních boltců.

Součástí celého procesu bude postupně detailní zaznamenávání zvolených postupů preparace včetně jejich technickovědeckých ilustrací nebo fotografií.

Současně se získáním exempláře k preparaci budou shromažďovány dostupné písemné a další zdroje pro zvolení optimálního postupu dermoplastické preparace a tvorby habitatu. Součástí písemné části bakalářské práce bude i studie pozice montáže a habitatu. Písemná část bude obsahovat všechny potřebné atributy klasické bakalářské práce včetně přesného popisu zvolených technik a postupů dermoplastické preparace a tvorby habitatu.

Po předání exempláře k preparaci a vytvoření studie bude probíhat realizace samostatné montáže dle popsaného postupu dermoplastické preparace.

Pro montáž bude použit komerčně vyrobený anatomický model z tvrzeného polyuretanu. Model bude upraven dle schválené studie montáže dermoplastické preparace. Při postupu montáže budou použity moderní způsoby včetně vlastních návrhů úpravy modelu a způsobu preparace.

Full skin (kůže) bude zpracována činěním pomocí činící směsi na bázi Al iontů.

Sušení preparátu bude probíhat v ideálních podmínkách, tj. co nejmaleji za přítomnosti časté kontroly a případných oprav.

Finishing preparátu (montáže) bude proveden pomocí dostupných moderních technik za pomoci výtvarných epoxidových pryskyřic, akrylátových barev, laků a techniky Mod Podge. Barvení preparátu bude kombinací techniky ruční a AirBrush.

Dermoplastický preparát bude dle návrhu doplněn vhodným habitatem určeným jako samostatně stojící montáž. Habitat bude nedílnou součástí instalace. Podoba habitatu se stanoví dle počáteční výtvarné studie montáže. Materiály použité pro tvorbu pedestalu budou dřevěný masiv, přírodní komponenty a kopie přírodnin. Při kopírování a výrobě přírodních komponent pro doplnění habitatu bude využito nejmodernějších postupů pro výrobu forem a odlitků.

V průběhu celého postupu tvorby instalace bude prováděna dokumentace pracovních postupů a to fotograficky. Pro doplnění fotodokumentace může být použita i vědecká ilustrace. Praktická část tvorby preparátu bude prováděna v laboratořích Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze.

Časový harmonogram práce:

Duben 2021 předání exempláře k preparaci a základní zpracování kůže a ostatních částí těla.

Duben až květen 2021 vytvoření studie podoby instalace včetně shromáždění všech informačních zdrojů pro písemnou část práce a vytvoření pracovních postupů. Shromáždění referenčního materiálu vypovídající o preparovaném druhu živočicha.

Květen až červenec tvorba samotné instalace, finishing v srpnu 2021.

Srpen až listopad 2021 bude věnováno sepsání písemné části práce, která bude mít náležitosti standartní bakalářské práce.

Doporučený rozsah práce

Písemná část: 40-50 stran bez příloh

Klíčová slova

Taxidermy, psík mývalovitý, life-size mount, modelářství, výtvarnictví

Doporučené zdroje informací

Piechotski R., Altner H. J. Makroskopische Präparationstechnik – Teil I. : Wirbeltiere, Urban Fischer 1998, ISBN 3-437-35190-7, 461 s

Smith R., Encyklopedie výtvarných technik a materiálů, Slovart 2000, ISBN 80-7209-245-6, 352 s

Szunyoghy A., Fehér G., Anatomie pro výtvarníky–člověk, zvířata, srovnávací studie, Slovart 2006, ISBN 80-7209-773-3, 602 s

Williamson B., The Breakthrough–Habitat and exhibit manual, B. Publication 1986, ISBN 0-925245-07-0, 156 s

Williamson B., The Breakthrough–Mammal taxidermy manual, B. Publication 1990, ISBN 0-925245-09-07, 160 s

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – FLD

Vedoucí práce

Ing. Ondřej Salaba, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2021

doc. Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 7. 2021

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 09. 01. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Dermoplastická preparace (life-size mount) psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*) včetně tvorby habitatu a písemného popisu zvolené techniky preparace“ vypracoval/a samostatně pod vedením Ind. Ondřeje Salaby, Ph.D. a použil/a jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů. Jsem si vědom/a že zveřejněním bakalářské / diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne.....

Podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Ondřeji Salabovi, Ph.D., za odborné vedení, za cenné rady, trpělivost a podporu při zpracovávání této práce. Dále bych chtěla poděkovat doc. Ing. Vlastimilu Hartovi, Ph.D., za podporu a umožnění reprezentace školy. Zároveň patří veliké díky Ing. Pavlu Brabcovi za mnoho cenných rad. Ráda bych poděkovala svému příteli za obrovskou podporu a trpělivost a své rodině za veškerou podporu během studia.

Abstrakt

Práce je zaměřena na taxidermy psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*). Jedná se o spojení výtvarnictví a modelářství s cílem vytvořit realistický preparát, zkonstruovat výtvarně-taxidermické dílo dermoplastického preparátu (life-size mount), dále vytvořit dioráma (habitat), do kterého bude exemplář umístěn a zároveň připravit metodický návod k preparaci tohoto typu s popisem kritických míst, kterým se odlišuje od preparace savce podobné velikosti.

Pro vytvoření preparátu tohoto exempláře byla zvolena metoda dermoplastické preparace. Pro instalaci byl použit anatomický model z tvrzeného polyuretanu, který byl dále upraven podle stanovené pozice montáže. Sušení preparátu probíhalo co nejpomaleji a za přítomnosti časté kontroly a případných oprav. Finishing preparátu byl proveden pomocí dostupných moderních technik s využitím výtvarných epoxidových pryskyřic, akrylátových barev, laků a techniky Mod Podge. Dermoplastická preparace byla podle návrhů doplněna vhodným habitatem, který je nedílnou součástí instalace. Forma habitatu se stanovila podle počáteční výtvarné studie montáže.

Výsledek life-size mountu psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*) přinesl úspěch, a to získání 85 bodů na ETC v Budapešti, díky čemuž byl ohodnocen červenou stužkou.

Klíčová slova: Taxidermy, psík mývalovitý, life-size mount, modelářství, výtvarnictví

Abstract

The work is focused on taxidermy of the raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*). It is a combination of art and modeling in order to create a realistic preparation.

The aim of the work was to construct an art-taxidermic work of a dermoplastic taxidermy (life-size mount) of a raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*), the creation of a diorama (habitat) in which the specimen will be placed and also the creation of methodical instructions for the taxidermy of this type of taxidermy with a description of critical points that differ from other taxidermy of mammals of similar size.

The method of dermoplastic taxidermy was chosen to create a preparation of this specimen. For this particular installation an anatomical model made of hardened polyurethane was used. The model was then modified according to the specified mounting position. The drying of the taxidermy took place as slowly as possible, with frequent inspections and, if necessary, some repairs. The finishing of the taxidermy was performed with modern techniques and with the help of fine epoxy resins, acrylic paints, varnishes and Mod Podge technique. According to the designs, this dermoplastic taxidermy was supplemented with a suitable habitat, which is an integral part of the entire installation. The form of the habitat was determined according to the initial art study of the assembly.

The result of the life-size mount of the raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) got 85 points and red ribbon at the ETC in Budapest, Hungary.

Keywords: Taxidermy, raccoon dog, life-size mount, modeling, art

Obsah

1. Seznam obrázků.....	12
2. Úvod	13
3. Cíle práce.....	14
4. Literární rešerše	15
4.1. Druhy taxidermy	15
4.2. Historie taxidermy.....	15
4.3. Dermoplastická preparace	17
4.4. Nástroje a zařízení používané v taxidermy	17
4.5. Referenční materiál v taxidermy	18
4.6. Zpracování kůže – činění	18
4.6.1. Stažení kůže – skinning	18
4.6.2. Mízdření – fleshing.....	19
4.6.3. Námok.....	20
4.6.4. Piklování – pickling	20
4.6.5. Ztenčení kůže – shaving	21
4.6.6. Činění – tanning.....	21
4.6.7. Olejování.....	22
4.6.8. Lajtrování.....	23
4.7. Montáž preparátu	23
4.8. Sušení preparátu	24
4.9. Finalizace preparátu	24
4.10. Habitat	25
4.11. Využití taxidermy.....	26
4.11.1. Taxidermy v soukromých sbírkách.....	26
4.11.2. Taxidermy v muzejních sbírkách.....	26

4.11.3.	Taxidermy v soutěžích.....	26
4.12.	Psík mývalovitý.....	31
4.12.1.	Klasifikace	31
4.12.2.	Výskyt.....	31
4.12.3.	Anatomie.....	31
4.12.4.	Biotop.....	32
4.12.5.	Ochrana a lov	32
5.	Metodika.....	33
5.1.	Sběr referenčního materiálu	33
5.2.	Sběr dat podle preparátorských pravidel.....	33
5.3.	Zpracování kůže	33
5.3.1.	Kopie originálního čenichu.....	33
5.3.2.	Stažení kůže – Skinning.....	34
5.3.3.	Mízdření – Fleshing	34
5.3.4.	Námok.....	35
5.3.5.	Piklování – Pickling.....	35
5.3.6.	Ztenčení kůže – Shaving.....	36
5.3.7.	Praní a odtučňování spojené s odpiklováním	36
5.3.8.	Zapiklování	37
5.3.9.	Činění – Tanning	37
5.3.10.	Olejování kůže	37
5.3.11.	Lajtrování.....	38
5.4.	Montáž.....	38
5.4.1.	Příprava modelu.....	38
5.4.2.	Natahování kůže na model.....	39
5.5.	Tvorba habitatu	40

5.6. Finalizace – Finishing	41
6. Výsledky.....	43
7. Diskuse	47
8. Závěr.....	49
9. Seznam použité literatury a zdrojů	50
11. Seznam příloh.....	55
12. Přílohy	58

1. Seznam obrázků

Obrázek 1 – Pohled zepředu	43
Obrázek 2 – Pohled zepředu z vrchu	43
Obrázek 3 – Pohled z boku	44
Obrázek 4 – Pohled z boku z vrchu	44
Obrázek 5 – Pohled z boku	45
Obrázek 6 – Pohled z boku z vrchu	45
Obrázek 7 – Pohled zezadu.....	46
Obrázek 8 – Pohled zezadu z vrchu	46

2. Úvod

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*) se řadí mezi malé šelmy z čeledi psovitých. Jde o robustní zvíře připomínající mývala nebo jezevce. Je zařazen mezi nejvíce problematické invazní druhy a v České republice není považován za zvěř.

V dnešní době je nejvíce používaným druhem taxidermy dermoplastická preparace. Jedná se o druh preparace, při kterém je vyčiněná kůže montována na polyuretanový model.

Cílem práce je vytvoření dermoplastického preparátu psíka mývalovitého a tvorba dioráma, do kterého bude preparát psíka umístěn. Dále v písemné části bakalářské práce bude detailně popsán postup dermoplastické preparace psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*).

Pro vytvoření preparátu tohoto exempláře byla zvolena metoda dermoplastické preparace, což je v dnešní době nejvíce používaným druhem taxidermy. Pro instalaci byl použit anatomický model z tvrzeného polyuretanu, který byl následně upraven podle stanovené pozice montáže. Sušení preparátu probíhalo co nejpomaleji a za přítomnosti časté kontroly a případných oprav. Finishing preparátu byl proveden pomocí dostupných moderních technik. Dermoplastická preparace byla doplněna vhodným habitatem, který se stal nedílnou součástí instalace. Forma habitatu byla stanovena podle počáteční výtvarné studie montáže.

Toto téma jsem si zvolila, protože považuji za velmi přínosné vytvoření jasného návodu pro realizaci podobného taxidermického díla, neboť literatury na toto téma stále není dost. Tato práce by měla pomoci všem, kdo se zabývají taxidermií.

3. Cíle práce

1. Vytvoření samostatného výtvarně-taxidermického díla dermoplastického preparátu (life-size mount) psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*).
2. Tvorba dioráma (habitatu), do kterého bude preparát psíka umístěn.
3. Tvorba metodického návodu k preparaci tohoto typu preparátu s popisem kritických míst, kterým se odlišuje od preparace savce podobné velikosti.

4. Literární rešerše

Slovo taxidermy se skládá z řeckých slov taxi (pohyb) a derma (kůže). Taxidermie neboli preparace je proces, při němž dochází k natahování stabilizované kůže na anatomický model zvířete, z kterého byla kůže sejmuta. Preparace je pojem zahrnující sběr exempláře, jeho případné usmrcení či nalezení, očištění, zbavení vnitřností a kostí, naložení do chemických činidel až po výslednou montáž (Taxidermy: Dictionary 2020).

4.1. Druhy taxidermy

Existují tři hlavní typy preparace obratlovců. Těmi jsou taxidermy, rogue taxidermy a antropomorfní preparace.

Jak uvádí Taxidermy: Dictionary 2020, je tradiční taxidermy proces, při němž dochází k natahování stabilizované kůže na anatomický model zvířete, ze kterého byla kůže sejmuta. Cílem je ztvárnit exemplář v realistické pozici.

Rogue taxidermy, v odborné literatuře se lze setkat i s pojmem Taxidermy Art, lze považovat za směr současného umění, který hledá inspiraci v taxidermii, někdy je tedy nesprávně označován jako podkategorie tradiční taxidermie. Zrodil se z forem výtvarného umění, které využívají prvky shodné s tradiční taxidermií. Byl vynalezen jako prostředek sjednocení různých stylů existujících prací do jediné kategorie. Preparátoři vytvářejí instalace z nejrůznějších materiálů: skla, kovu, papíru, keramiky, kamene, nalezených předmětů atd. Konečný výsledek nemusí být figurálním trojrozměrným zobrazením těla zvířete, může být i abstraktní (Brewer 2016).

Antropomorfní taxidermie je druh preparace, při které jsou preparovaná zvířata oblečena jako lidé. Příkladem antropomorfní preparace může být živočich oblečený do lidského oděvu a umístěný k prostřenému stolu (Anthropomorphic Taxidermy 2020). Nejznámějším preparátorem v tomto žánru byl Angličan Walter Potter, jehož nejslavnějším dílem zůstává *Smrt a pohřeb Kohouta Robina* (Henning 2007).

4.2. Historie taxidermy

Z dostupné literatury lze počátky „moderní“ taxidermie datovat od 18. století, přesto se lze s preparací zvířat setkat již ve starověkém Egyptě. Lze tedy říci, že k prvnímu přiblížení k taxidermii došlo ve starém Egyptě. Již 2200 let př. n. l. Egypťané konzervovali a mumifikovali psy, kočky, opice a ptáky faraonů a pohřbívali je spolu s nimi v honosných hrobkách. Uchovávali dokonce i hrocha, což vyžadovalo velmi dobrou znalost mumifikace. Ta ovšem neměla stejný účel jako dnešní taxidermy. Její motivace

byla ryze náboženská. Výsledky preparátů byly na tehdejší dobu pravděpodobně špičkové a plnily svůj účel (Museum of Idaho 2020).

V průběhu 18. století byly preparáty malých nebo středně velkých savců a ptáků založeny na stejné technice jako dnes, tedy k preparování se používaly hlavně přírodní materiály, a to například plsti, dřevitá vata, bavlna, konopí, sádra nebo klíh. Dále používaly dráty a noviny. Měkké části jako jazyk, oči apod. ovšem nebyly ještě plnohodnotně nahrazovány. Kvalita zpracování preparátu záležela na zručnosti preparátora. V této době se také začala praktikovat preparace domácích zvířat a antropomorfní taxidermie (Museum of Idaho 2020).

Mezi významné preparátory tohoto období patřil například Louis Dufrense, který byl velkým propagátorem arzenového mýdla. To bylo v daném období nejvýznamnějším a nejrozšířenějším z nových konzervačních prostředků. Vynalezl ho v polovině 18. století lékárník Jean-Baptiste Bécoeur (Péquignot 2006). Arzenové mýdlo bylo používáno k ochraně preparovaných exemplářů před hmyzem jako největší hrozbou pro preparáty, neboť arzen je velmi účinný insekticid. Byl to velice účinný způsob, jak zabránit destrukci preparátu hmyzem, který byl největším problémem při zachování preparátu. Další známou preparátorkou byla Martha Ann Maxwell, která tvořila kovové skelety zvířat potažené látkou. Významným preparátorem v tomto období byl také Carl Akeley, který tvořil duté sklolaminátové skelety a byl považován za původce moderní taxidermy. Jeho techniky vedly k anatomicky přesným modelům v realistických pozicích (Museum of Idaho 2020).

Na počátku 20. století se taxidermie začala vyvíjet do své moderní podoby díky talentovaným průkopníkům, kteří začali vypracovávat anatomicky přesné figuríny, jež zahrnovaly i nejmenší detail – každý sval i šlachy zvířete – v umělecky atraktivních pózách. Vynalezli nové techniky montáže, které jim umožnily zobrazovat zvířata s neuvěřitelně realistickou přesností. Vytvářeli modely v realistickém prostředí a pozicích, které více odpovídaly danému druhu. To se velice lišilo oproti preparacím ve viktoriánském období (Erongo Taxidermy 2021).

V druhé polovině dvacátého století se taxidermie vyvinula v plnohodnotnou formu umění. Dnešní taxidermisté jsou považováni za samostatné výtvarné umělce, používají řadu různých postupů pro výrobu montáží (nebo rekonstrukcí) rozličných zvířecích druhů (Erongo Taxidermy 2021).

Od 70. let 20. století začaly původní modely z dřevité vaty, bavlny, konopí a dalších materiálů pomalu vytlačovat polyuretanové modely, které jsou u většiny preparátů používány dodnes. Podle originálu kostry zvířete se z modelovací hlíny vytvoří tělo, které se následně laminuje, anebo se z těla i se svalovinou vytvoří pomocí speciální odlévací hmoty forma, do které se nalévá polyuretan. Tato hmota přesně kopíruje tvar formy. Odlitky se následně upravují podle velikosti zvířete, popřípadě do jiných pozic. Oči se nahrazují skleněnými nebo akrylovými protézami, uši, zuby a jazyky savců jsou nahrazeny umělými komponenty (Višňák 2020).

Mezi známé preparátory spjaté s moderní metodou patří například Leo Bouten, který založil preparátorskou společnost Bouten & Zoon. Dále Jac Bouten, který firmu po otci převzal a dál rozvíjel. Leon Bouten byl mezi prvními preparátory, kteří nahradili montáž dřevité vaty za polyuretan. Čtvrtou generací preparátorů Maurice Bouten, který získal holandský titul, evropský titul a je druhým nejlepším preparátorem na světě. Wolfgang Hauser byl jedním z nejvýznamnějších výrobců a dodavatelů preparátorských potřeb. Dalšími významnými preparátory jsou Robert Stein, Alexander Sokolov, Franz Schwarz Matthias Fahrni, Ari Puolakoski, Jan Panniger a Zsombor Pünkösti (European Taxidermy Championships 2020).

4.3. Dermoplastická preparace

Dnes se nejvíce používá tzv. dermoplastická preparace. To znamená, že vyčiněná kůže je natahována na polyuretanový model. Preparovaný exemplář je ztvárněn do takových poloh a pozic, aby co nejvěrohodněji připomínali skutečnost (Frišhons 2018). Existuje velké množství různých preparátorských potřeb, mezi nejznámější specializované dodavatele patří firmy McKenzie, Bouten & Zoon, Bauer nebo Schwarz Taxidermy (Višňák 2020).

4.4. Nástroje a zařízení používané v taxidermy

Nástroje používané v taxidermy se liší podle daného kroku preparace, neboť na každou část preparace se používá jiné náčiní. Na stahování kůže se používá skalpel, Fleshing knife, špalek na mízdření, chirurgické nůžky, peany a svorky, pinzety, řeznická pila na kosti, tail stripper a ears opener. Tail stripper je nástroj pro stahování ocasů zvířat. Jedná se o plastové kleště, do kterých se ocas zachytí a pomocí kombinovaných kleští se oddělí od kůže. Ears opener jsou kleště, které slouží ke špaletování ušních boltců, tedy k oddělení chrupavky v ušním boltci od zadní strany ušního boltce (Dahmes 1990).

Pro přípravu kůže se používají seřezávačka kůží (Fleshing machine), odstředivka, voskované nitě, trojhranné jehly, lakmusové papírky, které slouží pro kontrolu pH kůže. Dále se používá bromkresolová zeleň pro kontrolu dostatečného propiklování kůže. Fleshing ball je nástroj, který napomáhá ztenčit kůži v oblasti hlavy, a to konkrétně v okolí čenichu. Například pokud se vsazuje kopie originálního čenichu do modelu, tak je nutné kůži v okolí čenichu ztenčit, tak, aby nepřesahovala přes hranu čenichu (Dahmes 1990).

Na přípravu modelu a na model samotný se zpravidla používá komerčně vyrobený polyuretanový model, ruffer, kterým se model před natahováním kůže zdrsní, aby se kůže lépe lepidlem upevnila k modelu. Dále se používají vložky do uší, umělé oči, další umělé komponenty (chrup, drápy), silikon pro tvorbu forem, pryskyřice pro tvorbu odlitků, separátory, referenční materiály, rozevírací měřítko, lepidla a plastelíny (Dahmes 1990).

Pro natahování kůže na model slouží webbing stretcher, nástroj pro bezpečné posouvání kůží po polyuretanovém modelu. Na finalizaci preparátu se používá fén, elektrická vrtačka a bity, AirBrush, tavná pistole, štípačky, kladivo, tmel, stomatologické nástroje, kartáče na česání srsti a retuš. Pro tvorbu habitatu se zpravidla používá polyuretanová pěna, epoxidové pryskyřice, polyuretanové pryskyřice, speciální barvy, umělé komponenty (kameny, větve, květiny, led, sníh a další), sádra a plastická sádra (Dahmes 1990).

4.5. Referenční materiál v taxidermy

Referenční materiály jsou při tvorbě preparátu klíčové. Existuje mnoho referenčních pomůcek, které lze použít při studiu zvířat. Nejlepší ze všeho je trávit čas pozorováním živých zvířat na jejich vlastním stanovišti. Lze tak získat cit pro jejich povahu, návyky a osobnost, stejně jako pro jejich místo v prostředí. Kromě tohoto časově náročného přístupu lze také využít fotografie dostupné v odborných knihách a časopisech. Výběr správných referenčních fotografií velice ovlivňuje, jak bude výsledný preparát vypadat (Housekeeper 1990).

4.6. Zpracování kůže – činění

4.6.1. Stažení kůže – skinning

Stahování kůže se liší podle velikosti stahovaného živočicha nebo podle pozice, ve které bude exemplář preparován. Podle toho se rozlišují druhy incizí, kterými se zvíře

může stahovat, a to ventrální incize, dorzální incize a stahování do pytle (Housekeeper 1990).

Ventrální incize je nejběžnější řez pro střední a velká zvířata. Začíná ve středu hrudníku pod hrudním košem a pokračuje přes osu břicha až k řitnímu otvoru viz příloha číslo 1. (Edwards 1991) Tělo a končetiny jsou otevřené po celé délce na ventrální straně. Při provádění řezů je nutné, aby byly rovné a udržované ve středu. Je třeba dávat pozor, aby nedocházelo k přerezávání srsti, a proto se kůže řeže ostrím ven (Housekeeper 1990).

Dorzální incize se používá hlavně při stahování velkých zvířat nebo u zvířat, u nichž je snadné skrýt šev. Hlavní řez se provádí přes celý hřbet preparovaného zvířete, na ventrální straně ocasu a u většiny zvířat je třeba udělat další ještě na palmární a plantární straně končetin viz přílohy číslo 3 a 4. Délka řezů na končetin se liší v závislosti na anatomii exempláře. Některá zvířata mohou být stažena z kůže bez jakýchkoli řezů na nohou nebo chodidlech (Housekeeper 1990).

Při této incizi zůstává kůže exempláře téměř neporušená. Provádí se pomocí jediného řezu přes palmární a plantární část končetin až k řitnímu otvoru viz příloha číslo 2. Následně se exemplář pověsí za zadní končetiny a kůže se postupně odřezává a převrací naruby. (Edwards 1992) Provádí se běžně u menších šelem a u malých zvířat. Díky tomuto řezu je pak dosaženo velké variability při vybírání finální pozice preparovaného zvířete. Zejména u těch, která mají tělo natažené a přední část těla je končetinami dopředu (Housekeeper 1990).

4.6.2. Mízdření – fleshing

Cílem mízdření je odstranit celé podkoží s pojivovou tkání, tukem a kožními svaly. Zároveň jsou z kožní tkáně vyplavovány ve vodě rozpustné bílkoviny a tuk. Toto mechanické narušení kůže je velmi důležitým krokem pro konzervaci (Troxler 2003).

Používá se k tomu fleshing knife neboli koželužský nůž, a to na svalovinu nebo velké kůže. Pro ulehčení mízdření se jako podložka pod kůži umísťuje většinou dřevěný, plastový nebo nerezový špalek. Používá se tak, že kůže jsou přetaženy přes špalek hlavou směrem nahoru. Drží se opřený o podlahu. Člověk má kůži díky tomu zachycenou na místě mezi špalkem a hrudníkem. Tuk a maso se odstraňují plynulými tahy zadních částí těla směrem k hlavě. Maso a tuk se odstraňují postupným pohybem břitu pod určitým úhlem (Housekeeper 1990).

4.6.3. Námok

Jakmile je kůže omízdřena, umístí se do námoku. Ten slouží jako prací, ale také rehydratační roztok. Jako rehydratační roztok se námok používá, pokud je kůže prosolená a suchá. K námoku se zpravidla používá vodný roztok chloridu sodného, Supralan 67, Supralan 809, dezinfekce a deodorizér. Supralany jsou vysoce účinné tenzidy, které mají za úkol odmaštění a rozpuštění globulárních bílkovin (Bezpečnostní list Supralan 67, 2020).

Supralan 67 má dobré odtučňovací a vynikající prací účinky na vlnu. Výrobně rozpouští a odstraňuje nečistoty ze srsti. Pro zesílení odtučňovacích účinků se dá kombinovat se Supralanem 809. Jedná se o směs síranu, mastného alkoholu a emulgátorů. Je stabilní vůči kyselinám a zásadám i solím chromu a hliníku v běžných provozních koncentracích (Bezpečnostní list Supralan 67, 2020).

Supralan 809 je přípravek pro silně zatučněné kůže, vhodný rovněž k námoku a praní kožešin, dobře biologicky odbouratelný. Skládá se z etoxylovaných mastných alkoholů. Je stabilní vůči kyselinám a zásadám i solím chromu a hliníku v běžných provozních koncentracích. Vyznačuje se silnými odtučňovacími, emulgačními a dispergačními účinky a hodí se proto pro námok a odtučnění kůží a kožešin všech druhů. Při jeho nasazení lze upustit od použití rozpouštědel k odtučnění (Bezpečnostní list Supralan 809, 2021).

Deodorizér slouží jako speciální mycí prostředek pro odstranění a překrytí pachů. Používá se během námoku (Bezpečnostní list Deodorizer Wash 2021).

4.6.4. Piklování – pickling

Hlavním cílem piklování je okyselení kůže, likvidace bakterií, koagulace nežádoucích bílkovin a vytvoření pozitivního náboje v kožních vláknech, a tak zvýšení afinity k navázání Al iontů nebo jiných tríslovin určených k činění. Pikl zároveň stabilizuje kůži a výrazně omezuje její rozklad. Pikl je roztok vybraných organických kyselin a chloridu sodného ve vodě. K jeho vytvoření se používá například kyselina octová nebo kyselina šťavelová. Z hlediska dostupnosti se u nás používá nejvíce kyselina mravenčí. Hodnota pH roztoku piklu je v průměru 2,5. PH roztoku kolísá od 1,5 do 3. Tento roztok včetně piklovaných kůží je nutné často promíchávat. Piklování se provádí dle síly kůže od 12 do 48 hodin. Po propiklování zůstává ve škáře pouze kolagen a malé množství tukových částic. Bez piklování by nebylo možné kůži vyčinit. Díky tomuto

procesu je možné následně kůži ztenčit na kruhovém seřezávači (Fleshing machine) (Housekeeper 1990).

4.6.5. Ztenčení kůže – shaving

Po piklování se kůže nechá okapat nebo se tekutina odstředí. Poté se pomocí Fleshing machine ztenčí řemen kůže na požadovanou tloušťku. Pomocí tohoto přístroje se odstraňuje vrstva škáry a podkoží, která obsahuje bílkoviny a má velmi hustou strukturu, a proto je náročné ji pročinit. Dále odhaluje kolagenová vlákna, což umožňuje lepší průnik činícího prostředku. Díky ztenčení se s kůží lépe pracuje a lépe se přizpůsobí modelu, na který bude později natahována. Je nutné dát pozor, aby nedošlo k seříznutí k chlupových cibulek a následně ke skluzu srsti (Housekeeper 1990).

Seřezávací stroj neboli Fleshing machine se skládá z kotoučového nože s diskem, stojanu stroje, držáku ochranných čelistí, ochranných čelistí, stavěcích šroubů a elektromotoru. Kotoučový nůž má ostří ohnuté od roviny kotoučového nože o 60 ° až 70 °. Ostří nože je chráněno ochrannými čelistmi. Čelisti se mohou vysunovat a zasunovat podle opotřebení kotoučového nože a slouží současně jako podložka řemene při seřezávání (Vrbacký 1990).

4.6.6. Činění – tanning

V taxidermii se zásadně používá činění hlinitými solemi. Během činění musí dojít k co největšímu zasíťování kolagenu – propojení karboxylových skupin iontem Al. Provádí se v roztoku chloridu sodného a komerčních přípravcích určených k činění. Činěním se kůže stabilizuje. (Vrbacký 1990).

Činícími prostředky vhodnými pro konzervaci kožešin nebo kůže jsou kationty s vysokou tendencí vázat se na kolagen. Reagují s aniontovými skupinami v molekulách kolagenu podle jejich schopnosti vázat taniny. Tato reakce začíná na povrchu a vede k intenzivní vazbě taninů (Al³⁺). Dojde k postupnému zasíťování kolagenu a kůže se vyčíní. Pročínění probíhá vstupem disociované karboxylové skupiny kolagenů koordinačními vazbami do kationtického hlinitého komplexu. Jakmile jsou volné iontové skupiny na kolagenu obsazeny na povrchu, dochází k dalšímu navázání taninů uvnitř škáry. Intenzita tohoto procesu závisí na kvalitě propiklování kůže. Doba činění závisí na síle kůže, zpravidla se pohybuje od 12 do 48 hodin. PH činícího roztoku se pohybuje od 3,5 do 4,5 (Troxler 2003).

K činění se zpravidla používá Novaltan AL nebo Lutan. Lutan se pro činění používá spíše v Americe, protože v České republice nejsou tak dostupné. Novaltan AL je hlinité činivo vhodné k činění všech druhů usní a kožešin. Při pH vyšším než 4,5 se sráží; dobře se snáší s minerálními činivými, omezeně s anionickými činivými a barvivými. Při činění kožešin všech druhů lze Novaltan AL použít samotný, nebo v kombinaci s aldehydickými nebo chromitými činivými. Řemen kožešin, které jsou tímto přípravkem činěny, je lehký, měkký a houbovitý, není hygroskopický a je příjemný na omak. Na rozdíl od jiných hlinitých činiv není hygroskopický a neodštěpuje žádné škodlivé kyseliny (Bezpečnostní list Novaltan AL, 2021).

4.6.7. Olejování

Následně se kůže maže tukovými emulzemi, díky kterým je krásně vláčná a lépe se s ní pracuje. Mazadlo se váže na vyčiněná kožní vlákna a ukládá se i mezi nimi. Používají se komerčně vyráběné Tukové emulze, zpravidla Pelgrassol a Prinol. jsou zpravidla na bázi sulfitovaných přírodních olejů a přírodních a syntetických emulgátorů. Tyto přípravky se používají, protože firem, které je vyrábějí je velice omezené množství, a proto jsou zmíněny právě tyto přípravky (Vrbacký 1990).

Existují tři různé cesty, jak se dostávají Tukové emulze do kůže. První možností je mazání natíráním. Dá se mazat ručně štětcem nebo přímo rukou. Nevýhodou tohoto způsobu mazání je, že tuk proniká do kůže pouze vrstvou retikulární a promazání vrstvy papilární může být někdy nedostatečné. Další možnou metodou je mazání v likrovací lázni. Likrovací lázeň je samostatná lázeň obsahující Tukové emulze ve vodném roztoku o teplotě 30 stupňů ve výrobcem doporučeném dávkování. Samozřejmostí je obsah chloridu sodného tak jako v předchozím činícím roztoku. Tento druh mazání se používá hlavně u zvířat s hrubší srstí a předpokládá se použití stálého způsobu činění. Někdy se pro zlepšení kvality kůže přidává do likrovací lázně průmyslová sůl. Poslední možností je mazání přímo v činící lázni. Výhodou je, že použitý způsob činění nemusí být stálý. K mazání se používají tuky a emulze neionogenního nebo kationaktivního charakteru, které jsou stále v roztocích soli a kyselin (Vrbacký 1990).

Pelgrassol SP je mazadlo, které se používá k předmazání a mazání všech druhů usní a kožešin. Jedná se o směs přírodních a syntetických emulgátorů a olejů. Na kožešiny se hodí zejména k tukování kožešin v piklu a činění. Dobře se vytahuje z lázně, přičemž srst kožešin ponechává naprosto čistou a otevřenou. Nezažlucuje a je málo extrahovatelný,

proto se výborně hodí k tukování kožešin odtučňovaných v organických rozpouštědlech. Kožešiny tukované Pelgrassolem SP mají příjemný houbovitý omak, výbornou měkkost a tažnost. Je neomezeně emulgovatelný ve vodě a lze jej přidávat do lázně bez předchozí emulgace (Bezpečnostní list Pelgrassol SP, 2021).

Prinol M 31 spec. je mazadlo pro nátěrové nebo láznové tukování kožešin. Jedná se o mazadlo na bázi sulitovaných přírodních olejů. Používá se k mazání kožešin nátěrem emulzí, nebo k tukování v piklovací, respektive činící lázni. Řemenu kožešin dává vynikající měkkost a vláčnost a příjemný mastnější omak. Neznečišťuje ani nezažlucuje vlas a je světlostálý. Dobře proniká do řemene, pronikání do hustých lícových vrstev lze ještě zvýšit jeho kombinováním s Pelgrassolem SF nebo LP (Bezpečnostní list Prinol M 31 spec., 2020).

4.6.8. Lajtrování

Po naolejování a odstředění se kůže umístí do lajtru, což je buben, který se pomalu otáčí, aby se v něm odmastila a rozbila kůže. Tento krok je velmi důležitý pro čistotu kožešin. Lajtrování v pilinách láme (roztahuje a zpracovává) kůži. Buben je tedy ideálně naplněn pilinami z tvrdého dřeva, které jsou bez tříslovin a pryskyřic, jako například piliny bukové nebo dubové (Vrbacský 1990). Lajtr by měl obsahovat tolik pilin, aby se jimi naplnila asi 1/10 celkového objemu. Při lajtrování se kůže převaluje v kožešinovém bubnu po dobu 30 minut až hodinu. Piliny absorbují veškerý přebytečný olej z kožešiny a kůže (Housekeeper 1990).

Poté, co kůži z lajtru vyjmeme, je třeba srst vyčesat a piliny z ní vyfoukat stlačeným vzduchem (Housekeeper 1990).

4.7. Montáž preparátu

Montáž se skládá z několika kroků. Jako první je nutné připravit vyčiněnou kůži pro natažení na model, a to sešitím veškerých děr, které vznikly během zpracování kůže. Pro oporu ušních boltců a zachování jejich věrohodného tvaru je nutné do nich nalepit anatomicky tvarované vložky, které kopírují tvar originální chrupavky. Existují dvě metody, jak to provést, jednou je metoda vázaného ucha, druhou možností je nalepení anatomické vložky. Vložky do uší se lepí pomocí polyesterového tmelu a slouží jako opora pro ušní boltce. Metoda vázaného ucha se provádí opět nanesením polyesterového tmelu se skelným vláknem. Ušní boltce se pomocí polyesterového tmelu slepí a vytvaruje podle originální chrupavky, tmel tvoří oporu ušního boltce (Housekeeper 1990).

Další zásadní částí je příprava modelu. Dnes se používají zpravidla polyuretanové modely. Model se připravuje podle velikosti exempláře a pozice výsledného preparátu, také se zvýrazňují některé svaly, šlachy nebo cévy. Do připraveného modelu se vsazuje kopie originálního čenichu nebo se ponechává původní. Dále se prořízne linie úst, čímž se připraví otvor, kam se následně vsunou pysky. Jakmile je model kompletně připravený, je možné na něj natáhnout vyčiněnou kůži. Při natahování se model postupně natírá taxidermickým lepidlem, které bývá na bázi dextrinu nebo disperze. Natírá se pomocí štětce a po částech se zašívá. Konzistence taxidermického lepidla by měla být v omezené stékavosti a nanáší se ve větší vrstvě (Housekeeper 1990).

4.8. Sušení preparátu

Sušení preparátu je jedna z velice důležitých částí, protože zásadně ovlivňuje vzhled výsledného preparátu. Úpravy provedené během procesu sušení mohou často znamenat rozdíl mezi dobrým nebo špatným výsledkem. Je nutné provádět kontroly správného sesychání každý den. Mohou se tvořit například vrásky, které je nutné vyhladit pomocí kladívka nebo paličky. Nejdůležitějšími aspekty sušení je správná teplota, vlhkost a proudění vzduchu. Sušení preparátu by mělo být pomalé, protože dojde k malému smrštění kůže. Sušení probíhá při teplotách okolo 18–20 °C a vlhkostí okolo 50–60 %. Preparát je možné sušit i na proudícím vzduchu. První dny se suší pod zakrývací plachtou s občasným vlhčením vodním aerosolem. V prvních dnech je možné s preparátem ještě pracovat a opravovat vzniklé nedokonalosti (Williamson 1988).

4.9. Finalizace preparátu

Během finishingu dochází ke konečné úpravě preparátu po vysušení. Prvním krokem finalizace je odstranění veškerých fixačních pomůcek. Příkladem fixačních pomůcek jsou například svorky, špendlíky nebo hřebíky. Provádí se čištění srsti a finalizace sliznic a kontur (Housekeeper 1990).

Pro obnovu sliznic, otvorů po fixačních pomůčkách a prasklin se zpravidla používá Apoxie sculpt. K dispozici jsou různé značky, např. Magic Sculpt, All Game, Sculpall a Pliacre. Používají se všechny podobným způsobem a záleží na osobní volbě. (Housekeeper 1990). Apoxie sculpt kombinuje vlastnosti a výhody sochařské hlíny s přilnavostí epoxy. Jeho hladká konzistence připomínající tmel se snadno míchá a používá. Doba zpracovatelnosti je 30 minut. Úplné vytvrzení trvá 24 hodin a povrch je potom pololesklý. Přilne téměř k jakémukoli povrchu a skvěle se hodí k modelování,

zdobení, lepení a vyplňování. Míchá se v poměru 50 : 50, a to ze složky A (pryskyřice) a části B (tužidla) (Bezpečnostní list Apoxie sculpt, 2015).

Pro realistické výsledky preparace se k barvení preparátů používá nejčastěji metoda AirBrush. Jedná se o nepřekonatelnou metodu v oblasti taxidermy. Důležitou součástí barvení je správně nastavený AirBrush. AirBrush je složen z pistole, kompresoru, vzduchové hadice, rychlospojky, nádobky na ředění barev a čistících kartáčků (Rinehart 2021).

Barvy se používají akrylové, které jsou ředitelné vodou, ale po zaschnutí jsou naopak voděodolné. Veškerá barva do AirBrush musí být naředěna na správnou viskozitu před stříkáním a měla by mít přibližně stejnou konzistenci jako mléko. Barvy se nanáší vrstvením od základních po vrchní barvy (Seibels 1994).

Jedním z posledních kroků před kompletní finalizací preparátu je nanesení Mod Podge. Mod Podge je lepidlo, lak a tmel na disperzní bázi. Lze ho použít na veškeré materiály a povrchy. V taxidermy se používá pro imitaci slin během finishingu preparátu. Po zaschnutí se Mod Podge zafixuje pomocí top coat od life tone (Bezpečnostní list Mod Podge, 2014).

4.10.Habitat

Tvorba správného habitatu vyžaduje důkladnou znalost přirozeného prostředí, ve kterém se preparovaný exemplář nachází. Dále je nutné dát pozor na celkové téma habitatu. Použité komponenty by k sobě měly ladit. Pro tvorbu habitatů lze použít mnoho různých přírodních komponentů jako například driftwood (naplavené dřevo, sbírá se nejvíce v tekoucích vodách), vyřezávané dřevěné desky, listy, rašelinu, písek, umělé rostliny, interpretaci vody a mnoho dalších. Dále je možné použít pro tvorbu habitatu i kov. Většinu komponentů je možné nasbírat v přírodě, ovšem lze je i kopírovat nebo vytvořit. Například lze udělat kopie rostlin nebo vlastní kameny (Williamson 1986).

Pro tvorbu habitatů se používají disperzní lepidla na dřevo, chemopreny nebo speciální lepidla ve spreji. Dále se používají silikony, polyuretanové pryskyřice (Dahmes 1990).

4.11. Využití taxidermy

4.11.1. Taxidermy v soukromých sbírkách

Mnoho preparátů v muzejních sbírkách pochází ze soukromých sbírek nebo od odborníků a zoologů, kteří se touto činností dříve zabývali. Například se jedná o sbírky z pozůstalosti, jako je tomu na zámku Bítov, kde je vystaveno 51 psů barona Jiřího Haase. Ve střední Evropě je sběratelství dermoplastických preparátů velmi obvyklé. Tento fakt je spjatý s myslivostí a lovectvím. Ponechávání si trofejí patří k myslivecké povaze dodnes. Zároveň ale státu náleží většina ohromných sbírek české fauny. Zejména pak v muzeích, hradech a zámcích. Další významnou skupinou jsou soukromý sběratelé preparátů (Skalička 2020).

4.11.2. Taxidermy v muzejních sbírkách

Preparáty v muzejních sbírkách slouží nejen k vystavení, přispívají také k činnosti vědecké a badatelské, protože z nich lze získávat cenné informace o zvířatech z různých oblastí světa. Používají se jako doklad o fauně regionů, ve kterých byla zvířata preparována a vystavena. Poskytují mnoho informací o krajině a umožňují uchování DNA, hlavně pokud se jedná o vzácné, popřípadě vyhynulé živočišné druhy. V neposlední řadě jsou to právě zoologické sbírky muzeí, které jsou přímým zdrojem přírodovědných informací. Nejznámější muzejní sbírky v České republice drží Moravské zemské muzeum, Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství, dále Národní zemědělské muzeum v Hluboké nad Vltavou (Novák 2007).

4.11.3. Taxidermy v soutěžích

V dnešní době se pořádají soutěže pro taxidermisty na úrovni národní a mezinárodní. Soutěž je místo, kde preparátoři mohou ukázat své montáže, nové techniky, které použili nebo se naučili od ostatních preparátorů. Mohou se účastnit různých naučných seminářů, na kterých přednášejí zkušení taxidermisté. Hlavním důvodem pořádání soutěží je prezentace preparátů na nejvyšší úrovni pro široké publikum. Skrze média pomáhá odbourávat mylné představy a falešné domněnky ve společnosti a také odstraňovat předsudky (European Taxidermy Championships 2020).

Výstavy nabízejí rozsáhlý zdroj inspirace pro vlastní práci a veletrh poskytuje veškeré informace o nejnovějších produktech a službách. Samozřejmě nelze podceňovat ani společenskou složku. Je velmi zajímavé setkat se s taxidermisty z celého světa a vyměnit si s nimi zkušenosti (European Taxidermy Championships 2020).

Evropská soutěž se nazývá European Taxidermy Championships a existuje již více než 25 let, její popularita neustále roste. Jedná se o celoevropskou mezinárodní soutěž (European Taxidermy Championships 2020).

Soutěž je rozdělena do několika divizí, a to: novic, profesionál, master a excellence. Divize novic je určena pro ty preparátory, jejichž praxe nepřesáhla pět let. Divize profesionálů má oproti novicům devatenáct kategorií, které se rozlišují dle velikosti a druhu zvoleného preparátu. Navíc obsahuje kategorie pro kosterní preparáty, reprodukce a vědecké modely (European Taxidermy Championships 2020).

Divize Masters je otevřená pro všechny taxidermisty a představuje nejvyšší úroveň v oblasti taxidermie. Soutěžící by se měl sám rozhodnout, zda je připraven soutěžit v divizi Master. Pouze v divizi Master je možné získat ocenění Best of Europe. S výjimkou procesu činění nebo odmašťování a použitých umělých očí musí být vše vlastní výroby. Pokud preparátor použije komerční modely, tak nesmí být rozpoznatelné a musí být zásadně pozměněny a doloženy dokumentací. Ostatní komerčně prodávané díly nejsou v této divizi povoleny. Je nutná dokumentace postupu zpracování montáže a bude součástí hodnocení. Pod pojmem „dokumentace“ se rozumí solidní stručný popis montáže s několika fotografiemi. Pokud nebude dokumentace předložena, povede to k diskvalifikaci příslušného preparátu bez nároku na vrácení peněz vynaložených na startovné (European Taxidermy Championship 2020).

Do divize excellence se mohou přihlásit pouze bývalí šampioni WTC / ETC, WTC / ETC vítězové podkategorie Master Division a současní i bývalí rozhodčí. Povoleny jsou přihlášky ze všech možných kategorií ETC. Všechny práce musí být provedeny jednotlivým soutěžícím nebo týmem soutěžících (stejně jako v kolektivních soutěžích). Kromě procesu činění (kůže savců) nebo procesu odmašťování (kostry) a využití umělých očí není možné použít žádné komerční prostředky. Modely musí být vyrobeny vlastními silami, zde nejsou povoleny žádné upravené komerční modely. Bez ohledu na to, zda je přihláška vytvořena jednotlivým soutěžícím nebo týmem soutěžících, musí být všechny přihlášky soutěží proti sobě ve stejné divizi. Vítězové Award of Excellence 1., 2. a 3. místa budou vybráni všemi soutěžícími hlasováním. Každý soutěžící má tři hlasy, napíše čísla svých tří nejoblíbenějších prací z divize Excellence (1., 2. a 3. místo) na hlasovací lístek, který obdrží při registraci. Ocenění: Barevné stuhy velkých rozměrů s potiskem. Cena za první místo Excellence (modrá stuha), cena za druhé místo

Excellence (červená stuha) a ocenění za vynikající třetí místo (žlutá stuha). Vítězové obdrží i speciální diplomy, plakety nebo medaile (European Taxidermy Championships 2020).

Soutěž hodnotí mezinárodně uznávaní a zkušení odborníci. Soutěžní výbor, který řídí soutěž a hodnocení, se skládá z předsedy soutěže ETC, hostitele a předsedy ETC. Všechna rozhodnutí je závazná. Každá soutěžní montáž v divizi profesionálů a divizi novice je hodnocena jedním rozhodčím a dvěma rozhodčími v divizi master. Každý preparát obdrží vyplněný bodovací formulář s komentáři porotců k oblastem, které je potřeba zlepšit. Porotci jsou přítomni na místě, aby s nimi soutěžící mohli kritiku prodiskutovat (European Taxidermy Championships 2020).

Ve všech divizích a kategoriích se udělují stužky malých rozměrů. Barvy představují kvalitu práce soutěžících s ohledem na přihlášenou divizi/kategorii a neoznačují žádná místa ani pořadí. Modrá = 90–100 ze 100 bodů (velmi dobrý až perfektní standard kvality). Červená = 80–89 ze 100 bodů (dobrý standard kvality, k velmi dobrému standardu je třeba určité zlepšení). Žlutá = 70–79 ze 100 bodů (uspokojivý standard kvality, ale je třeba zlepšení, aby se dosáhlo další úrovně). Bez stužky = soutěžní práce neodpovídá požadovanému standardu kvality (European Taxidermy Championships 2020).

Středně velké stuhy (umístěné vedle malých) s potiskem názvu ocenění se používají v divizi začínajících, profesionálních a kolektivních umělců. Bez nároku na jakýkoli evropský titul. Modrá = nejlepší v divizi nováčků, nejlepší v kategorii profesionálů, nejlepší v divizi kolektivních umělců. Červená = druhé místo v divizi nováčků, druhé místo v kategorii profesionálů, druhé místo v divizi kolektivních umělců. Žlutá = třetí v divizi nováčků, třetí v profesionální kategorii, třetí v divizi kolektivních umělců (European Taxidermy Championships 2020).

Velké / extra velké stuhy (umístěné navíc k malým) s potiskem názvu ocenění se používají v Mistrovské divizi / Divizi excellence. Modrá = Nejlepší z Evropy (mistr Evropy). / První místo v soutěži o nejlepšího umělce. Červená = Druhý nejlepší v Evropě. / Druhé místo v soutěži o vynikající kvalitu. Žlutá = Třetí nejlepší v Evropě. / Třetí místo v soutěži o vynikající kvalitu. Stuhy v různých jiných barvách se udělují za zvláštní ocenění a jsou nezávislé na pravidlech a předpisech ETC (European Taxidermy Championships 2020).

Americká soutěž, a tedy mezinárodní mistrovství preparátorů se nazývá The World Taxidermy and Fish Carving Championship. Mistrovství světa v taxidermii je otevřená soutěž. Účastníci mohou soutěžit na jakékoli úrovni – v divizi nováčků, profesionálů nebo mistrů – jednoduše se rozhodnou podle úrovně svých dovedností (The World Taxidermy 2019).

Tato soutěž je rozdělena do několika divizí. V divizi Masters, ze které se vybírají světové tituly, obvykle soutěží zkušení závodníci, kteří získali více než jedno první místo na jiných soutěžích. Jedná se o divizi s jednou stuhou, kde se mnoho vynikajících, vysoce bodovaných skladeb neumístí. Další divizí je divize kolektivních umělců, která je určena pro práce, které připravuje více než jedna osoba. Studia, kde na díle pracuje více lidí, mohou soutěžit o zvláštní světový titul. Je to také divize, kde mohou přátelé spojit své úsilí a vytvořit skutečně vynikající dílo. Jedná se o divizi s jednou stuhou v šesti kategoriích a jedním uděleným titulem World Title (The World Taxidermy 2019).

Divize Interpretive taxidermy je kategorií, kde může soutěžící posunout svůj umělecký talent na novou úroveň. Odpadají zde některá technická břemena běžných soutěží, protože exponát nebude kontrolován baterkou nebo hmatem. Kontrola hmatem a baterkou se běžně provádí kvůli kontrole správného provedení uší, očí a čenichu. Rozhodčí pomocí těchto kontrol hodnotí například, zda má preparát vyčištěné oči, jak je provedena celá montáž, jak je preparát očištěn apod. Cílem by mělo být vyjádření podstaty druhu v umělecké instalaci (The World Taxidermy 2019).

Profesionální divize, která nabízí několik stuh ve dvanácti kategoriích, má na mistrovství světa v taxidermii obvykle nejvíce účastníků. Tato divize je určena pro profesionální taxidermisty, a to i pro ty, kteří nikdy nesoutěžili. Dále se soutěží v divizi nováčků, která je určena začínajícím taxidermistům, kteří mají pocit, že jejich dovednosti nejsou dostatečně rozvinuté, aby mohli účinně soutěžit v divizi profesionálů. V deseti kategoriích je nabízeno několik stuh, přičemž hlavní důraz je kladen na výuku soutěžících. Divize mládeže je určena taxidermistům, kterým je 14 let a méně. V deseti kategoriích je nabízeno více stuh, přičemž hlavní důraz je kladen na výuku soutěžících (The World Taxidermy 2019).

Divize New Habitat je určena pro realistické habitaty. Každý, kdo je přihlášen do divizí profesionálů, nováčků, mistrů a kolektivních umělců, může do této nové divize habitatů přihlásit také část svého příspěvku. Divize Live Taxidermy Sculpture je otevřena

osmi účastníkům, kteří preparují v časovém rozmezí 24 hodin savce nebo hlavu s poprsím. Jedná se o soutěž s jednou stuhou a jedním uděleným světovým titulem. Dále divize Taxidermy Pre-Sculpted je otevřena všem preparátorům, kteří chtějí přihlásit dokončenou manekýnu z hlíny. Jedná se o soutěž s jednou stuhou a dvěma kategoriemi. Bronze Wildlife Sculpture Invitational je otevřena všem preparátorům, kteří by chtěli přihlásit a vystavit dokončenou bronzovou sochu. Jedná se o soutěž s jednou stuhou a čtyřmi kategoriemi, o kterých hlasují účastníci světové výstavy (The World Taxidermy 2019).

Práce v divizích Professional, Novice a Youth jsou hodnoceny podle individuálních kvalit číselným bodovým ohodnocením a nejsou hodnoceny v porovnání s ostatními pracemi. Počet stuh, které lze v těchto divizích udělit, není omezen. Nabízí devatenáct titulů, kterých je možno dosáhnout v několika kategoriích. Nefunguje zde žádné postupování, každý může soutěžit, proti komu chce, tedy i proti nejlepším taxidermistům světa. Pro soutěžení v kategorii Nejlepší na světě je potřeba získat nejvyšší umístění ve své podkategorii (The World Taxidermy 2019).

Od roku 2013 byla zavedena nová kategorie, která protíná klasickou dokumentační rovinu s uměleckou. Nazývá se interpretační taxidermie a vznikla pod taktovkou Dona Franka z Missouri, který přišel jak s ideou, tak s pravidly, jak by tato kategorie měla fungovat. Jedná se o propojení klasické taxidermie s uměním, je ustoupeno od konvenčních pravidel původní soutěže a je tak ponechán prostor k vytvoření něčeho nového a neobvyklého. Kategorie je založena zejména na představitosti a jejím cílem je vystihnout podstatu zobrazeného druhu. Povoluje experimenty a umožňuje tak takřka revoluční prolnutí umělecké a dokumentační roviny ve velmi tradičním prostředí. Může být použito jakékoliv zvíře nebo jeho část. Důraz je kladen především na kreativitu autora (The World Taxidermy 2019).

Většinou jsou preparátoři na těchto soutěžích také vášnivými lovci, kteří lov a preparaci úzce propojují v jedno. Liberalizace pravidel by mohla být způsobem otevření nových dialogů, zabývajících se nejen morálními a etickými otázkami, které zasahují do dnešního preparátorství (The World Taxidermy 2019).

4.12. Psík mývalovitý

V době, kdy ještě psík mývalovitý nežil na našem území ve volné přírodě, dostal jméno kuní pes, popř. pes kunovitý. Později obdržel jméno mývalovec kuní, ačkoli není blízce příbuzný s kunami ani mývaly (Andreska 1993).

4.12.1. Klasifikace

Říše	živočichové (<i>Animalia</i>)
Kmen	strunatci (<i>Chordata</i>)
Třída	savci (<i>Mammalia</i>)
Řád	šelmy (<i>Carnivora</i>)
Čeleď	psovití (<i>Canidae</i>)
Rod	psík (<i>Nyctereutes</i>)

4.12.2. Výskyt

Původně se vyskytoval v jihovýchodní Asii a na Dálném východě. Ve 30. letech 20. století introdukce v evropské části tehdejšího Sovětského svazu a odtud rychlé šíření na západ. Současný výskyt již téměř v celé severní, východní a střední Evropě (Červený 2016).

Psík mývalovitý, starším názvem mývalovec kuní, patří k introdukovaným druhům živočichů. Byl vysazen v západní části dřívějšího SSSR pro kožešinu, odkud se dostal přes Polsko až k nám (Hanzal 2016).

Dle Hanzala (2016) a Červeného (2016) u nás byl první potvrzený výskyt v roce 1954. Nyní se vyskytuje v nižších a středních polohách téměř na celém našem území. Stálý výskyt v ČR je potvrzen z 95 % čtverců faunistického mapování. Jeho početnost stále prudce stoupá.

4.12.3. Anatomie

Psík mývalovitý není příliš podobný jiným psovitým šelmám, stavba jeho těla je celkově robustnější. Velikost těla je přibližně stejná jako u lišky, psík má však mnohem kratší nohy i ocas. Na první pohled připomíná spíše jezevce nebo mývala než psovitou šelmu. Délka těla je 50–90 cm, délka ocasu 15–31 cm, délka zadní tlapky 10–13 cm, výška v kohoutku 35–40 cm, hmotnost 4–11 kg. Dlouhá srst šedá až šedohnědá s tmavým žiháním, končetiny téměř černé. Hlava s pestrou černobílou kresbou (Červený 2016).

Čumák je krátký a špičatý, uši jsou malé a oblé. Na hlavě má psík charakteristickou černobílou kresbu. Okolí očí je černé, čumák je zbarvený světle (Červený 2004).

Stopy psíka mývalovitého jsou podobné stopám liščím, jsou však o něco širší. Prsty jsou více roztažené do stran a prostřední mozol je výraznější. Pomocí otisků lze také snadno odlišit psíka od mývala severního (Červený 2004).

4.12.4. Biotop

Dle Hanzala (2000) ho v České republice často nalezneme na podmáčených stanovištích poblíž vody, protože zde nachází dostatek potravy.

Podle studie z Německa se s oblibou vyskytuje v kukuřičných polích kvůli snadné dostupnosti potravy, přes den pak odpočívá na loukách (Drygala et al. 2008).

4.12.5. Ochrana a lov

Červený (2016) uvádí, že psík mývalovitý je v ČR od roku 2002 dle zákona o myslivosti klasifikován jako zavlečený druh a byl označen jako nežádoucí a dle zákona o myslivosti není zvěří. Proto je potřeba o jejich odlov požádat orgán ochrany přírody a krajiny na místně a věcně příslušném městském úřadu obce s rozšířenou působností, ve smyslu § 5 odst. 6 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody ve spojení s ust. § 42 odst. 1 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti v platném znění. Jedná se o druh s kvalitní kožešinou. Je nevýznamným predátorem drobné zvěře, se vzrůstající početností však může způsobovat problémy. Může se podílet i na přenosu vztekliny. Jedná se o druh málo dotčený a nechráněný (Červený 2004).

5. Metodika

Pro vytvoření instalace byl poskytnut exemplář psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*), který byl uloven v zimním období 2020/21 a byl uchován v mrazicím zařízení Katedry myslivosti a lesnické zoologie, Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze.

5.1. Sběr referenčního materiálu

Před začátkem samotné preparace bylo nutné sehnat dobrý referenční materiál. Byly použity fotky, videa a ilustrace živého exempláře. Referenční materiál byl velice nápomocný během vybírání pozice, v které byl preparát vytvořen. Zároveň byl podle referenčních materiálů vybrán i vzhled habitatu. Nejvíce byl referenční materiál použit při finishingu, a to hlavně při dokončování výrazu.

5.2. Sběr dat podle preparátorských pravidel

Rozměr A / od čenichu po koutek oka: 5,5 cm

Rozměr B / délka hlavy: 14 cm

Rozměr C / celková délka těla: 60 cm

Rozměr D / obvod krku: 30 cm

Rozměr E / obvod v oblasti transverzální roviny: 58 cm

Před provedením skinningu byl exemplář změřen dle preparátorských pravidel viz příloha číslo 5. Bylo tedy změřeno minimálně pět rozměrů pro life-size mount dle pravidel taxidermy. Pro vytvoření co nejvěrnějšího preparátu psíka mývalovitého byly změřeny rozměry viz příloha číslo 8. A komerční model byl podle těchto měř anatomicky upraven. Pro výběr komerčně vyráběného anatomického modelu bylo použito pět rozměrů. Bylo nutné změřit vzdálenost od čenichu po koutek oka, délku hlavy, celkovou délku těla, obvod krku a obvod v oblasti transverzální roviny.

5.3. Zpracování kůže

5.3.1. Kopie originálního čenichu

Pro tuto montáž byla použita kopie originálního čenichu. Originální čenich byl odříznut včetně chrupavek a nozder z exempláře psíka mývalovitého před začátkem stahování kůže viz přílohy číslo 26 a 27.

Pro umělý čenich byla použita pryskyřice SikaBiresin F160, která byla připravena dle návodu výrobce a pomalu vylita do silikonové formy. Aby nevznikaly vzduchové bublinky v pryskyřici, a tedy i ve výsledném odlitku, bylo nutné dát formu s pryskyřicí odvakouovat. Tím došlo k odstranění bublinek, které by znehodnotily odlitek. Po vytvrnutí pryskyřice bylo možné kopii originálního čenichu odformovat viz přílohy číslo 33 a 34.

5.3.2. Stažení kůže – Skinning

U exempláře psíka mývalovitého bylo provedeno za hygienických a veterinárních norem stažení kůže (skinning) pro preparaci celé postavy (life-size mount). Stahování bylo provedeno klasickou taxidermickou metodou, tj. incizí do pytle, protože se jednalo o life-size preparaci a tento druh incize nejméně narušil kůži. Řez byl proveden na distálním konci na plantární straně zadní končetiny a byl veden proximálně až k řitnímu otvoru. Kůže byla postupně odtahována a skalpelem odřezávána směrem k dorzální straně končetiny. Dále bylo provedeno stažení kůže na předních končetinách až po loketní kloub viz příloha číslo 10. Řez byl započat na distálním konci palmární stany končetiny a byl veden proximálně. Jako další byl stažen ocas, a to pomocí tail stripperu viz přílohy číslo 11 a 12. Poté byl rozříznut na ventrální straně viz přílohy číslo 13 a 14. Po stažení končetin a ocasu byla kůže od kaudálního konce postupně odtahována ve směru kranii viz přílohy číslo 15-23. Jakmile byla kůže stažena, bylo nutné vyšpaletovat ušní boltce.

5.3.3. Mízdření – Fleshing

Kůže pro montáž life-size (full skin) byla po stažení bezprostředně mízdřena (fleshing) viz příloha číslo 25 a připravena ke koželužskému zpracování včetně špaletování ušních boltců. Během mízdření bylo odstraňováno podkoží a podkožní tuk. Byly použity nože se zahnutým ostřím, koželužský poříz, koželužský špalek pro fleshing, Fleshing machine a ears opener. V tomto kroku bylo nutné mít kůži stále nataženou, aby nedošlo k jejímu proříznutí. Jakmile bylo omízdřeno tělo, byl koželužský špalek vyměněn za fleshing ball. Fleshing ball usnadnil vypnutí kůže v problematických oblastech, jako je okolí očí a pysků. Díky tomu bylo možné tato místa zbavit podkožních vrstev pomocí skalpelu. Řemen kůže byl omízdřen co nejdetailněji, aby se zajistilo následné propiklování.

Součástí fleshingu bylo vyšpaletování ušních boltců. Ušní boltce byly vyšpaletovány pomocí ears openeru, což jsou kleště, jež slouží k oddělení přední části ušního boltce, která je spojená s chrupavkou od zadní části ušního boltce bez chrupavky.

Pomocí těchto kleští byly ušní boltce otočeny naruby, aby i do nich pronikly chemikálie. Ears opener byl pomalu vsouván do ušních boltců a byl opatrně rozevírán. Následně byly došpaletovány pomocí skalpelu., aby byly ušní boltce otevřeny až do konce viz příloha číslo 24.

5.3.4. Námok

Námok byl použit jako prací roztok, napomáhal kůži vyprat od nečistot a ektoparazitů. Námok díky přidaným detergentům výrazně snížil povrchové napětí a umožnil výborné odtučnění kůže. Hlavním úkolem této fáze bylo odtučnění a vyplavení nestrukturálních bílkovin. Roztok námoku byl složen z vody, smáčedla-detergentu, chloridu sodného a bez chlorové dezinfekce. Teplota námoku byla 30 °C. Přesné složení námoku o objemu 10 litrů bylo:

10 l H₂O - 30 °C

9 g NaCl / 1 H₂O

Supralan 809–2 ml / 1 H₂O

Supralan 67–1 ml / 1 H₂O

Dezinfekce Sanitol / 0,5 ml / 1 H₂O

Doba praní kůže v námoku byla stanovena dle znečištění a protučnění kůže. Z důvodu velkého protučnění a znečištění kůže psíka byla první fáze námoku po dobu dvou hodin. Po vyjmutí byla kůže lehce opláchnuta vodou o teplotě 30 °C a následovaly ještě dva cykly, pokaždé v novém, čistém námokovém roztoku stejného složení. Doba byla však zkrácena pouze na 15 a 10 minut. Vypraná kůže byla nakonec opět opláchnuta vodou o teplotě 30 °C a odstředěna od nadměrného obsahu vody. Takto upravená kůže byla připravena k dalšímu kroku, k piklování.

5.3.5. Piklování – Pickling

Piklování bylo provedeno za cílem okyselení kůže a zvýšení afinity k navázání Al iontů nebo jiných trislovin určených k činění. Hodnota pH roztoku piklu na začátku byla 1,5. Roztok piklu byl složen z chloridu sodného a kyseliny mravenčí a bylo nutné ho často promíchávat. Přesné složení piklu o objemu 10 litrů bylo:

10 l H₂O

120 g NaCl / 1 H₂O

8 g HCOOH 85 % / 1 H₂O

Doba piklování kůže byla stanovena na 24 hodin. Na konci bylo pH 2,5. Po piklování zůstal ve škáře pouze kolagen a malé množství tukových částic. Bez piklování by nebylo možné kůži vyčinit. Propiklovaná kůže byla odstředěna od nadměrného obsahu vody. Kontrola pH byla prováděna pomocí lakmusových papírků. Dostatečné propiklování bylo kontrolováno pomocí bromkresolovou zelení na řezu propiklované kůže. Po tomto kroku byla upravená kůže následně ztenčena na kruhovém seřezávači (Fleshing machine).

5.3.6. Ztenčení kůže – Shaving

Ztenčení kůže bylo provedeno po propiklování kůže. Změna struktury kůže umožnila lepší ztenčení škáry. Ztenčení bylo provedeno na Fleshing machine, díky které byla kůže ztenčena na minimální tloušťku tak, aby nedošlo k podříznutí chlupových cibulek a tím pádem ke skluzu srsti. Pomocí tohoto přístroje byla odstraněna vrstva škáry a podkoží, která obsahuje bílkoviny a má velmi hustou strukturu, a proto by bylo náročné ji pročinit. Dále byla pomocí ztenčení kůže odhalena kolagenová vlákna, což umožnilo lepší průnik činícího prostředku do kůže. Kůže byla ztenčena přibližně na 2 mm. Takto upravená kůže byla připravena k dalšímu kroku, k praní.

5.3.7. Praní a odtučňování spojené s odpiklováním

Prací roztok byl složen z chloridu sodného a smáčedel. Teplota roztoku byla okolo 38 °C, díky čemuž byla zvýšena aktivita smáčedel. Do tohoto roztoku byl přidán stejný obsah chloridu sodného jako v piklování, aby nedošlo k nabobtnání kůže. Přesné složení pracího roztoku o objemu 10 litrů bylo:

10 l H₂O - 38 °C

40 g NaCl / 1 H₂O

Supralan 809–2 ml / 1 H₂O

Supralan 67–1 ml / 1 H₂O

Doba praní kůže byla stanovena na 1 hodinu a byla prána opakovaně. Po vyprání byla kůže opláchnuta pod tekoucí vodou. Tento krok byl velice zásadní, vychází z taxidermického využití kůže. Podobný krok se používá v koželužském zpracování vlny a je zařazován v kvalitních taxidermických postupech pro vyčínění kůže. Po odpiklování bylo nutné vrátit kůži do piklu.

5.3.8. Zapiklování

Tento krok byl nezbytný pro vyčínění kůže po odpiklování. Vypraná a odstředěná kůže byla vrácena do čistého piklu. Kůži bylo nutné pomíchat, aby kolagen znovu získal afinitu pro navázání Al. Přesné složení piklovacího roztoku o objemu 10 litrů bylo:

10 l H₂O

120 g NaCl / 1 H₂O

8 g HCOOH / 1 H₂O

Doba zapiklování kůže byla stanovena na 4 hodiny. Po zapiklování byla kůže připravena pro následující krok, činění.

5.3.9. Činění – Tanning

Kůže byla po piklování pouze okapána, neboť zbytek kyseliny z piklu pomohl okyselit činící roztok a maskovat hlinitou sůl. Full skin (kůže) byl zpracován činěním pomocí činící směsi na bázi Al iontů. Činící roztok byl složen z chloridu sodného a činící směsi dle výrobce. Bylo nutné, aby došlo k co největšímu zasíťování kolagenu neboli propojení karboxylových skupin iontem Al. Přesné složení činícího roztoku o objemu 10 litrů bylo:

10 l H₂O

40 g NaCl / 1 H₂O

Navaltan AL – 6 g / 1 H₂O

Doba činění kůže byla stanovena na 48 hodin. Kůže byla alespoň desetkrát za den promíchána. Součástí činícího roztoku bylo i olejování kůže.

5.3.10. Olejování kůže

Na olejování zakonzervované kůže byly použity Tukové mazací emulze. Byl zvolen způsob olejování v činícím roztoku. Díky tukovým emulzím se kůži vrátila pružnost, díky čemuž se s ní lépe pracovalo. Byl použit prinol a pelgrassol v dávkování:

Prinol M 31 spec. - 4 ml / 1 H₂O

Pelgrassol SP - 4 ml / 1 H₂O

Doba olejování kůže byla tedy stejná jako u činění, a to 48 hodin. Roztok bylo nutné často promíchat. Takto upravená kůže byla připravena k dalšímu kroku, k lajtrování.

5.3.11. Lajtrování

Vyčiněná kůže byla lajtrována v bubnu s bukovými pilinami o velikosti 1,5 – 2 mm. Do pilin nebyl přidáván ani perchlorethylen nebo technický líh, protože nepůsobí na vlhkou kůži. Hlavním cílem lajtrování bylo rozbití kůže a optimalizace vlhkosti kůže. Lajtrování bylo provedeno po dobu 30 minut. Pro perfektní vyčištění byl zařazen krok 7.3.7.

5.4. Montáž

5.4.1. Příprava modelu

Pro montáž byl použit komerčně vyrobený anatomický model od Hausera, číslo: G-MH3-R, z tvrzeného polyuretanu. Model byl upraven dle schválené studie montáže dermoplastické preparace viz příloha číslo 6. Pro tuto preparaci byl použit pětidílný polyuretanový model pro life-size mount. Bylo nutné model kompletně přepózovat, neboť byla zvolená poměrně náročná pozice psíka, ve které schází dolů po driftwoodu a ohlíží se za sebe. Model byl několikrát rozřezán a opět slepen pomocí tavné pistole a polyuretanové pěny k sobě, aby bylo docíleno požadované pozice viz přílohy číslo 35-46.

Zároveň byly v této fázi do modelu vsazeny oči, dále kopie originálního čenichu. Kopie originálního čenichu byla připevněna pomocí tavné pistole viz přílohy číslo 48-51. Po připevnění byl povrch okolo čenichu domodelován pomocí Apoxie tmelu, který byl následně vyhlazen štětcem lehce navlhčeným ve vodě viz přílohy číslo 52 a 53.

Linie úst byla vyřezána do modelu pomocí malé železné pilky střední tloušťky a při sklonu cca 45 stupňů byla vyříznuta do horního pysku čára přesně podle linie úst na polyuretanovém modelu, dostatečně hluboko, aby se do ní dala vsunout přebytečná kůže pysků, která byla ponechána na stažené kůži viz příloha číslo 47.

Oči byly vsazeny do modelu pomocí Critter Clay viz přílohy číslo 55-56. Oči byly použity skleněné od Hausera číslo: 190RD B02, o velikosti 14 mm. Během montáže a finishingu bylo nutné dávat pozor, aby nedošlo k jejich poškrábání. Bylo nutné kontrolovat pomocí vodováhy a měřítka, zda jsou vsazeny ve stejné úrovni viz přílohy číslo 57 a 58.

Dále bylo nutné zvýraznit svaly dle anatomie. Následně byl model zdrsňen pomocí rufferu viz příloha číslo 54, díky čemuž kůže lépe přilnula k lepidlem namazanému modelu. U modelu byla vyřezána a zvýrazněna místa, kde měl mít psík

zvrásněnou kůži viz příloha číslo 59. Nedokonalosti na modelu byly vyhlazeny pomocí Apoxie tmelu a modelářské hlíny viz příloha číslo 60.

Po celkové přípravě základního modelu byl připraven ocas viz přílohy číslo 61 a 62. Ten byl tvořen ze silného, ale ohebného drátu o délce 35 cm, tedy o něco delšího než ocas, na který byla připevněna vata pomocí nitě omotané okolo drátu tak, aby měl ocas potřebnou šířku. Přebytečný drát byl následně použit pro připevnění k polyuretanu. Po připevnění k polyuretanu byl spoj vyhlazen pomocí Critter Clay viz příloha číslo 63. Poslední úpravou na modelu bylo zvýraznění mezer mezi prsty viz přílohy číslo 64 a 65.

5.4.2. Natahování kůže na model

Před natažením vyčíněné kůže na model byly nejprve sešity veškeré díry a byly podlepeny uši viz přílohy číslo 67-69. Uši byly podlepeny pomocí nitrilové rukavice, která byla nastříhána na malé části, které byly postupně nalepovány na díry pomocí vteřinového lepidla.

Na tvorbu ušních boltců byla použita metoda vázaného ucha viz příloha číslo 70. Díky ní byl získán věrný tvar ušního boltce. Byla ponechána chrupavka, ale ucho muselo být perfektně rozpojené během mizdření. Metoda vázaného ucha byla provedena pomocí polyesterové pryskyřice se skelným vláknem, která byla umístěna do ušního boltce a poté pomocí rukou správně vytvarována, aby získala věrohodný tvar ušního boltce viz přílohy číslo 71 a 72. Ušní boltce byly ukotveny pomocí hlíny a epoxidových tmelů, což nasimulovalo masité části.

Zakonzervovaná kůže byla nejprve natažena na model na zkoušku, zda vyhovuje velikost modelu viz přílohy číslo 74 a 75. Po vyzkoušení bylo možné si připravit lepidlo, bylo použito dextrinové, což je lepidlo na bázi bramborového škrobu o celkovém složení:

6 kg Kaolínu

4 kg Dextrin žlutý (BR 100-S)

1,5 l H₂O

0,2 l Přípravku proti plísním (Savo / Fungi San)

Konzistence připraveného lepidla byla pastovitá s omezenou stékavostí. S takto připraveným lepidlem byla kůže natahována na model opatrně a postupně viz příloha číslo 76. Nejprve byla posouvána přes *cranium* směrem k transverzální rovině. Kůže byla po modelu posouvána pomocí webbing stretcheru, nikoli rukou. Jakmile byla kůže

natažena po transversální rovinu, bylo nutné zafixovat přední končetiny pomocí vrutů viz příloha číslo 77. Následně byla posouvána ve směru kaudálním. Poté, co byla kůže umístěna na modelu anatomicky správně, bylo možné začít šít viz přílohy číslo 78 a 79.

Na šití byly použity speciální voskované, velmi pevné nitě a preparátorské trojhranné jehly. Preparátorské trojhranné jehly byly použity, protože pronikají kůži snadněji než klasické jehly. Stehy byly utahovány co nejvíce, aby nedošlo k jejich rozjetí a následně k znehodnocení celé montáže.

Po sešití preparátu byla provedena fixace. Pro fixaci preparátu byly použity modelářské špendlíky. Bylo nutné fixovat převážně hlavu, a to hlavně v okolí očí, tlamy a čenichu. Linie úst byla modelována pomocí dlátka na zasouvání rtů a stomatologických nožů k hlazení vosku. Pysky byly vtaženy do zářezu, který byl připraven v modelu. Poté byla celkově domodelována tlama pomocí dlátka. Následně byla zafixována pomocí modelářských špendlíků viz příloha číslo 80. Dále byla zafixována kůže okolo kopie originálního čenichu pomocí vteřinového lepidla a následně modelářských špendlíků viz přílohy číslo 81 a 82. Následně byla provedena fixace očí pomocí preparační jehly a fixačních pomůcek viz přílohy číslo 83 a 84. Dále se fixovala celkový výraz psíka viz přílohy číslo 85 a 86, dále místa, kde nedoléhala správně kůže na model nebo kde bylo nutné zvýraznit anatomii exempláře.

Jakmile byl preparát zafixován, začalo sušení. To probíhalo v ideálních podmínkách, což bylo co nejpomaleji a za přítomnosti časté kontroly. Sušení bylo provedeno za ideální teploty. Preparát byl sušen pod plachtou viz příloha číslo 88.

5.5. Tvorba habitatu

Dermoplastický preparát byl dle návrhu doplněn vhodným habitatem určeným jako samostatně stojící montáž. Habitat byl proveden tak, aby byl nedílnou součástí instalace. Podoba habitatu byla stanovena dle počáteční výtvarné studie montáže. Materiály použité pro tvorbu instalace byly dřevěný masív, přírodní komponenty a kopie přírodnin. Při kopírování a výrobě přírodních komponentů pro doplnění habitatu bylo využito nejmodernějších postupů pro výrobu forem a odlitků.

Habitat byl tvořen z vyřezané dřevěné desky, z odřezků byl vytvořen podklad pro tvorbu břehu, aby bylo dále možné vytvořit prohlubeň pro vodu viz příloha číslo 89. Nejprve bylo vyzkoušeno, zda preparát dosedá správně na habitat viz příloha číslo 90. Jakmile byla připravena deska, byl přidělán driftwood viz příloha číslo 91, na který byl

psík následně připevněn. Bylo nutné dát pozor, aby byl driftwood připevněn ve stejném náklonu, aby byl zachován správný úhel a nenarušil se tak výsledný výraz psíka.

Dřevěná deska byla pokryta silikonem po celé šířce. Následně byl na něj nasypán písek a trošku se zamačkal, aby se uchytil. Zároveň byly přidávány i větší kameny a dřívka, aby se vytvořil dojem břehu řeky viz příloha číslo 92. Následně byl habitat pomocí fěnu sušen viz příloha číslo 93. Zároveň se díky fénování vyfoukal přebytečný písek.

Do připraveného habitatu byla následně vlévána voda z lukoprenu N 1000. Bylo nutné dělat malé vrstvy, proto se do habitatu vlévala natřikrát, aby vznikla požadovaná struktura viz příloha číslo 94. Při nalévání nové vrstvy bylo třeba hladinu očistit, aby nedošlo k zalití nečistot. Po dolití každé vrstvy byla přes habitat přehozena plachta, která bránila prachu a ostatním nečistotám dostat se do čerstvě vylité hladiny. Po dokončení habitatu byl habitat zafixován pomocí top coat viz příloha číslo 95. Nakonec byl na spodní stranu habitatu přilepen pomocí disperzního lepidla filc viz přílohy číslo 96 a 97.

5.6. Finalizace – Finishing

Finalizace preparátu (montáže) byla provedena pomocí dostupných moderních technik, výtvarných epoxidových pryskyřic, akrylátových barev, laků a techniky Mod Podge. Barvení preparátu bylo provedeno kombinací techniky ruční a AirBrush. V tomto kroku byla provedena finalizace srsti, sliznic a kontur, ušních boltců, v tomto případě okolí umělého čenichu, aby byl zakryt přechod mezi čenichem a kůží. Byly provedeny povrchové úpravy některých částí těla.

Prvním krokem finalizace bylo odstranění fixačních pomůcek. Dále byla vyčesána srst mosazným kartáčem a byla vyfoukána kompresorem. Poté byla srst opatrně otřena lehce navlhčenou vatou namočenou v technickém lihu pro lepší lesk srsti a odstranění nečistot. Bylo nutné retušovat díry vzniklé po fixačních pomůckách. Viditelné nedokonalosti byly retušovány pomocí Apoxie sculpt. Jako další byly retušovány uši, které byly podlečovány nitrilovou rukavicí, protože byly prokousané od jiného psíka. Zahlazovaly se praskliny, které vznikly během schnutí preparátu. Byly vyrovnány kontury spodního a dolního pysku a byla propojena kopie originálního čenichu s kůží, aby byly překryty veškeré spoje viz příloha číslo 98. Slzníky byly opraveny výplní mezi okem a víčky a byly vymodelovány koutky očí. K modelování finálního výrazu byly použity stomatologické nástroje.

Dále bylo nutné preparát dobarvit. K barvení preparátu byla použita metoda AirBrush. Barvením byly zakryty retuše na těle, stopy po šití, jizvy a odřeniny. V tomto případě bylo provedeno kompletní dobarvení čenichu a linie úst. Byly dobarveny slzníky, okolí očí a ušní boltce viz příloha. Jako první byla použita leder blend lihová barva, díky ní kůže získala přirozený odstín. Dále se použila tělová, růžová, fialová, šedá a černá.

Nadbytečná barva byla odstraněna pomocí brusných houbiček a mosazných kartáčů různé hrubosti. Zároveň bylo nutné očistit oči od nečistot. K čištění sloužil štětec namočený do technického lihu. Štětec byl skoro do sucha otřený, aby nedošlo k poškození již vytvořených očních víček.

Pro vytvoření plastického a živého dojmu slin byla použita technika Mod Podge. Mod podge je finální médium pro výtvarné účely na bázi disperzního lepidla. Byl nanášen na čenich a fousky viz příloha. Jakmile zaschl, bylo nutné ho ještě přelakovat pomocí top coatu, aby byl zafixovaný. Poté, co byla dokončena finalizace preparátu viz přílohy číslo 99 a 100, bylo možné ho připevnit zpět k habitatu.

Psík byl k habitatu připevněn pomocí čtyř silných drátů, které byly zality do polyuretanového modelu. Tyto dráty byly následně fixovány do driftwoodu v habitatu, kde se přichytily pomocí lepidla. Dráty byly nejprve natřeny lepidlem a poté byl psík vsazen do habitatu viz příloha číslo 101.

6. Výsledky

Výsledkem práce byl dermoplastický preparát psíka mývalovitého. Preparát byl zvolen v pozici, kdy schází po habitatu dolů a ohlíží se za sebe. Byl doplněn vhodným habitatem, který odpovídá výskytu psíka.

Obrázek 1 - Pohled zepředu

Na prvním obrázku je preparát zachycen zepředu. Tento úhel pohledu je zároveň pohledovou stranou preparátu.

Obrázek 2 – Pohled zepředu z vrchu

Na obrázku číslo 2 je preparát vyfocen z přední strany, ale tentokrát z vrchu. Z tohoto úhlu je detailněji zobrazen habitat.

Obrázek 3 - Pohled z boku

Na obrázku číslo 3 je zachycena boční strana preparátu. Zde je patrná stejná výška hlavy ku zadní části psíka, které bylo nutné dosáhnout pro získání správné pozice.

Obrázek 4 - pohled z boku z vrchu

Obrázek číslo 4 zachycuje boční stranu preparátu z vrchu. Z této strany je znovu detailnější pohled na habitat.

Obrázek 5 - Pohled z boku

Na obrázku číslo 5 je preparát vyfocen z boční strany, ze které je možné vidět mírné přepadávání preparátu dozadu.

Obrázek 6 - Pohled z boku z vrchu

Obrázek číslo 6 zachycuje preparát z boku. Z tohoto úhlu pohledu je podrobně vidět celkový anatomický postoj psíka.

Obrázek 7 - Pohled zezadu

Jak lze vidět na obrázku číslo 7 je vyfocena zadní strana, na které je možné si důkladně prohlédnout prohnutí psíka vůči zvolené pozici na habitatu.

Obrázek 8 - Pohled zezadu z vrchu

Na obrázku číslo 8 je zadní strana preparátu, která je vyfocena z vrchu. Díky tomuto úhlu pohledu je opět lépe vidět habitat ze zadní strany.

7. Diskuse

Asi jediné negativum tohoto tématu byl velký nedostatek literatury, díky čemuž bylo komplikovanější najít co nejvíce zdrojů.

Jako první bych zmínila, proč byla vybrána daná pozice preparátu. Pozici preparátu jsme společně s panem doktorem Salabou vybrali, tak, aby byla vhodná na oficiální soutěž. Já věděla, že bych chtěla určitě použít imitaci vody do habitatu, a protože se psík běžně pohybuje v okolí vod, byl to záměr ideální. Poté se pouze doladila pozice psíka, a to právě na variantu kde schází dolů z břehu směrem k vodě, ale ohlíží se za sebe. Posléze byl vybrán driftwood, jakožto hlavní část habitatu, na kterou byl psík připevněn.

V průběhu práce došlo k několika komplikacím. První hlavní komplikací bylo opatření samotného exempláře, neboť první tři rozpracované exempláře nebylo možné použít. Prvního psíka nebylo možné použít kvůli špatnému stavu kůže, kterou nebylo možné natáhnout na model, protože chyběla část zadní končetiny a preparát by nakonec nebylo možné sešít. U druhého exempláře došlo ke skluzu srsti přímo nad čenicem, což by nebylo vhodné na soutěž. Třetí psík byl bohužel bez jedné končetiny. Naštěstí čtvrtý exemplář již byl vhodný a bylo možné ho pro tuto montáž použít.

Další komplikace nastala při lepení písku na dřevěnou desku habitatu. Pro základní vrstvu byl písek postupně lepen pomocí silikonu. Silikon se ovšem ukázal jako špatně zvolená varianta pro lepení písku, neboť se postupně začal odloupat a tvořil hrudky.

Při stahování byly ponechány na kůži spojivkové vaky, díky čemuž nebylo nutné je během montáže dovytvářet. Na rozdíl od Williersona (1991), který spojivkové vaky na kůži nenechal a dodělával je při montáži pomocí modelářské hlíny.

Pro preparát psíka byl použit komerční anatomický model z tvrdého polyuretanu. Naopak Dahmes (1990) používal ručně vyrobený anatomický model z dřevité vaty. Tento postup pro tvorbu modelu nebyl zvolen, protože je pro začátečníky velice náročný. Tedy bylo jednodušší zvolit polyuretanový model.

Pro vytvoření ocasu psíka byl použit drát, na který byla přichycena vata pomocí nitě. Ocas byl tvořen přímo na míru, na rozdíl od Houskeepera (1990), který na ocas použil přímo předpřipravenou část anatomického polyuretanového modelu. Tuto část

potřel lepidlem a následně zašival. U psíka ocas lepen nebyl a byl pouze zašit. Tím, že u modelu psíka ocas k dispozici nebyl, byla zvolena tato cesta.

Pro tvorbu imitace vodní hladiny do habitatu byl použit lukopren N 1000. V taxidermy se pro tvorbu imitace vodní hladiny používá spíše epoxidová pryskyřice, jak zmiňuje ve své knize Williams (1986). Lukopren N 1000 je transparentní a byl zvolen, na doporučení profesionálního modeláře Ing. Jana Holuba, který ho doporučil kvůli jeho výborným vlastnostem imitovat vodu. Výsledek byl skvělý, ale časem se ukázalo, že lukopren tedy silikon má povrch, na který poměrně snadno přilnou nečistoty. Časem tedy může šednout a ztrácí transparentnost, proto je dobré takový preparát umístit do vitríny. Další možností je tuto část habitatu odstranit pomocí ostrého předmětu a zalít novou vrstvou tohoto lukoprenu nebo použít epoxidovou pryskyřici, jak zmiňuje právě Williams (1986).

Hodnocení prováděla německá preparátorka Yvonne Fritzsche-Nehls. Bodové hodnocení kvality preparátů bylo shrnuto ve Scoresheet viz příloha 104, dle kterého bylo vytknuto přílišné prohnutí hřbetu, napojení kopie originálního čenichu ke kůži, přepadávání preparátu dozadu.

Jako první bylo na preparátu zkritizováno příliš velké prohnutí hřbetu. S touto kritikou nesouhlasím, protože pozice prohnutí odpovídala použitým referenčním materiálům a počáteční studii. Dále bylo negativně hodnoceno napojení kopie čenichu ke kůži. S tímto hodnocením souhlasím, protože preparát byl tvořen ve velmi suchém prostředí a bohužel u této části preparátu došlo k příliš rychlému seschnutí, a proto došlo k této nedokonalosti.

Jako další nedokonalost preparátu, která vedla ke stržení bodů, bylo přílišné zaklonění preparátu, ke kterému došlo pravděpodobně při transportu. Preparát díky tomu působil jako by přepadával dozadu, díky tomu došlo k vzniku další nedokonalosti, a to nedoléhání preparátu na habitat, protože tím že preparát byl zakloněn více dozadu, došlo k nadzvednutí předních končetin, a tedy nedoléhaly přímo na driftwood, za což byly také strženy body. Tento problém by bylo možné dořešit dotažením preparátu k driftwood.

Tato montáž byla na soutěži ETC hodnocena 85 body viz příloha 104, což odpovídá dobrému standardu preparátu. K velmi dobrému standardu je ovšem třeba určité zlepšení. Toto bodové hodnocení, a tedy získání stuhy je obrovským úspěchem vzhledem k tomu, že se jednalo o první preparát, který jsem tvořila.

8. Závěr

Práce si kladla za cíl vytvoření kompletního dermoplastického preparátu psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*) společně s vytvořením dioráma, což se dle mého názoru a podle výsledků na ETC v maďarské Budapešti zdařilo. Dále byla soutěž v Budapešti dle mého názoru velkým přínosem, protože jsem se tam mohla seznámit s odborníky z oboru a vidět jejich práce. Dalším cílem bylo vytvoření návodu pro vytvoření tohoto typu preparátu, což bylo v práci dle mého názoru také splněno.

Tato práce mi přišla přínosná, neboť se jedná o první práci v České republice na toto téma, proto byl velký problém s nedostatkem odborné literatury. Proto byl v praktické části práce detailně popsán postup dermoplastické preparace psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*).

Výsledný preparát psíka mývalovitého se stane součástí sbírek Fakulty lesnické a dřevařské a bude přínosem jakožto studijní materiál, a to nejen v oblasti lesnické zoologie, ale zároveň jako zdroj informací a postupů pro další studenty oboru Konzervace přírodnin a taxidermie.

9. Seznam použité literatury a zdrojů

- 1) ANDRESKA, Jiří. *Tisíc let myslivosti: Lovecké hrady a zámky. Lovecké zbraně. Lovečtí psi. Zvěř. Sokolnictví. Čížba. Člověk myslivcem*. Vimperk: Tina, 1993. 442 s. ISBN 80-85618-12-5.
- 2) *Anthropomorphic taxidermy*, 2020 [online]. [cit. 11.01.2022], Dostupné z: https://en.wikifur.com/wiki/Anthropomorphic_taxidermy
- 3) *Bezpečnostní list Apoxie Sculpt*, River Falls (United States), AVES STUDIO, 2015
- 4) *Bezpečnostní list Deodorizer Wash*, Fehraltorf (Switzerland), BAUER HANDELS GmbH, [2021]
- 5) *Bezpečnostní list Lukopren N 1000*, Lučební závody Kolín (Česká republika), 2021
- 6) *Bezpečnostní list Mod Podge Gloss Series*, Plaid Enterprises Inc. (United States), 2014
- 7) *Bezpečnostní list Novaltan AL*. Lahnstein (Germany): ZSCHIMMER & SCHWARZ, 2021
- 8) *Bezpečnostní list Pelgrassol SP*. Lahnstein (Germany): ZSCHIMMER & SCHWARZ, 2021
- 9) *Bezpečnostní list Prinol M31 spez.*, Lahnstein (Germany): ZSCHIMMER & SCHWARZ, 2020
- 10) *Bezpečnostní list Supralan 67*. Lahnstein (Germany): ZSCHIMMER & SCHWARZ, 2020
- 11) *Bezpečnostní list Supralan 809*. Lahnstein (Germany): ZSCHIMMER & SCHWARZ, 2021
- 12) BREWER S., History of Rogue Taxidermy, *The Taxidermy Art of Sarina Brewer* [2016] [online], [cit. 13.02.2022]. Dostupné z: <https://www.sarina-brewer.com/introduction.html>
- 13) ČERVENÝ, Jaroslav, ŠŤASTNÝ Karel, FARKAČ Jan, KOUBEK Petr a NOVÁKOVÁ Petra. *Zoologie lesnická*. I. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2016. 345 s. ISBN 978-80-87668-25-2.

- 14) ČERVENÝ, Jaroslav. *Encyklopedie myslivosti*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. 591 s. ISBN 80-7181-901-8.
- 15) DAHMES S., *The Breakthrough – Bird Taxidermy Manual*, B. Publications, Inc., 1990. 156 s. ISBN 0-925245-08-9.
- 16) DRIMAJ J., *Psík mývalovitý a mýval severní*, Myslivost, 2018, str. 20 [online], [cit. 20.12.2022], Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-myslivost/Myslivost/2018/Kveten-2018/Psik-myvalovity-a-myval-severni>
- 17) DRYGALA F.; STIER N.; ZOLLER H.; BOEGELSACK K.; MIX M. H. & ROTH M., (2008). Habitat use of the raccoon dog (*Nyctereutes procyonoides*) in north-eastern Germany. *Mammalian Biology* [online] Elsevier. 73: 371-378 [cit. 11.02.2022]. ISSN 16165047. Dostupné z: DOI:10.1016/j.mambio.2007.09.005
- 18) DRYGALA F.; ZOLLER H.; STIER N.; MIX M. H. & ROTH M., (2008). Ranging and parental care of the raccoon dog *Nyctereutes procyonoides* during pup rearing. *Acta Theriologica* [online] Acta Theriologica. 53: 111-119 [cit. 12.02.2022]. ISSN 0001-7051. Dostupné z: DOI:10.1007/BF03194244
- 19) DRYGALA F.; WERNER U. & ZOLLER H., (2013). *Diet composition of the invasive raccoon dog (Nyctereutes procyonoides) and the native red fox (Vulpes vulpes) in north-east Germany*. *Hystrix, the Italian Journal of Mammalogy*, [online] Associazione Teriologica Italiana. 24: 190-194 [cit. 12.02.2022]. Dostupné z: DOI:10.4404/hystrix.-24.2.-8867
- 20) EDWARDS K., *Taxidermy for beginners – Squirrel Taxidermy* B. Publication Inc., 1991, 36 s. ISBN 0-925245-34-8.
- 21) EDWARDS K., *The Breakthrough Reptile and Amphibian Taxidermy Manual*, B. Publication 1992. 172 s. ISBN 0-925245-11-9.
- 22) ERONGO TAXIDERMY *History of Taxidermy*, Erongo Taxidermy [online] 2021, [cit. 09.01.2022] Dostupné z: <http://www.erongotaxidermy.com.na/history.php>
- 23) European Taxidermy Championships ® - www.eurotaxidermy.eu. *European Taxidermy Championships®* – www.eurotaxidermy.eu , 2020 [online]. All Rights Reserved European Taxidermy Championship [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://www.eurotaxidermy.eu/>

- 24) FRIŠHONS Jan; KOČÍ Tomáš a VIŠŇÁK Pavel. *Zoologické preparáty pro výuku přírodovědy, přírodopisu a biologie II: Dermoplastické preparáty a jiné*. Živa [online]. Academia, 2018(4), 112-115 [cit. 11.12.2021]. ISSN 0044-4812. Dostupné z: <https://ziva.avcr.cz/2018-4/zoologicke-preparaty-pro-vyuku-prirodovedy-prirodopisu-a-biologie-ii-dermoplasticke-pr-eparaty-a-jine.html>
- 25) HANZAL, Vladimír. *Myslivost I*. I. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2016. 392 s. ISBN 978-80-87668-23-8.
- 26) HANZAL, Vladimír. *O zvěři a myslivosti*. 2. vyd. České Budějovice: Dona, 2000. 126 s. ISBN 80-86136-64-7.
- 27) HENNING, Michelle, (2007). Anthropomorphic Taxidermy and the Death of Nature: The Curious Art of Hermann Ploucquet, Walter Potter, and Charles Waterton. *Victorian Literature and Culture* [online]. Victorian Literature and Culture, 35: 663-678 [cit. 14.01.2022]. ISSN 1060-1503. Dostupné z: DOI:10.1017/S1060150307051704
- 28) History of Taxidermy, Erongo Taxidermy, *Namibia, trophy and wildlife taxidermist*, Otavi, Northem 2022 [online] Blue Crane Web Development [cit. 13.02.2022]. Dostupné z: <http://www.erongotaxidermy.com.na/history.php>
- 29) HOUSEKEEPER B.; HALL J. *The Breakthrough–Mammal taxidermy manual*, B. Publication Inc., 1990. 160 s. ISBN 0-925245-09-07
- 30) KOPŘIVA J., Psík mývalovitý – máme se čím chlubit? *Myslivost*, 2013, str. 16 [online], [cit. 20.12.2022], Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2013/Prosinec---2013/Psik-myvalovity---mame-se-cim-chlubit->
- 31) MUSEUM OF IDAHO, A brief, gross history of taxidermy. 2020 [online] *Museum of Idaho – Bringing the world to Idaho, and Idaho to the world*. [cit. 11.12.2021] Dostupné z: <https://museumofidaho.org/idaho-ology/a-brief-gross-history-of-taxidermy/>
- 32) NEWMYER F.; KINCADE J. R. *Waterfowl Taxidermy*, 2001, WASCO Manufacturing, Inc., 106 s. ISBN 0-925245-44-5.
- 33) NOVÁK, P. K. *Unikátní vzpomínky Elsy Fischerové na bitovského barona Jiřího Haase*. Znojensko, roč. 17, č. 29 (17. 7. 2007), s. 5. 56. Versunkene Geschichten aus Bitov [dokumentární film]. Režie Erwin REHLING. Rakousko, Německo: ARD-alpha, 2007. Délka 55 minut.

- 34) PÉQUIGNOT A. (2006). The History of Taxidermy: Clues for Preservation. *Collections: A Journal for Museum and Archives Professionals* [online]. ResearchGate, 2: 245-255 [cit. 12.02.2022]. ISSN 1550-1906. Dostupné z: DOI:10.1177/155019060600200306
- 35) PIECHOCKI R.; ALTNER H. J., *Makroskopische Präparationstechnik – Teil I: Wirbeltiere*, Urban Fischer, Elsevier, 1998. 461 s. ISBN 3-437-35190-7.
- 36) RINEHART D., *Mako shark Airbrush coloration*, Taxidermy Today, Taxidermy Today 43/4 2021, Chester, S.C., str. 12-14, ISSN 0279-9731
- 37) ŘEZNÍČEK, Jan. *Preparace obratlovců: příručka k projektu Věda do škol*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2013. 40 s. ISBN 978-80-7290-688-8.
- 38) SEIBELS K., *The Breakthrough Waterfowl and Bird Finishing Manual*, WASCO Manufacturing, Inc., 1994, 196 s. ISBN 9780925245021.
- 39) SKALIČKA, Z., (2020), *Tahákem Halali v Modré byly trofeje paroháčů*. Slovácký deník.cz [online]. VLTAVA LABE MEDIA a.s., [cit. 12.02.2022]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/tahakem-halali-v-modre-byly-trofeje-parohacu.html
- 40) SMITH, Ray. *Encyklopedie výtvarných technik a materiálů: kompletní praktický průvodce nástroji, technikami a materiály pro malbu, kresbu, grafiku a tisk*. [Praha]: Slovart, 2000. 352 s. ISBN 80-7209-245-6.
- 41) SZUNYOGHY, András a FEHÉR György. *Anatomie pro výtvarníky: člověk, zvířata, srovnávací studie*. 2., opr. vyd. [Praha]: Slovart, 2006. 604 s. ISBN 80-7209-773-3.
- 42) TÁBORSKÝ, Karel. *Metodika zoologických prací v muzeích: Studijní, metodický a informační materiál: Říjen 1961*. Praha: Národní muzeum, [1962]. Muzejní práce. 392 s.
- 43) *Taxidermy: Dictionary*. 2022, Vocabulary.com [online]. [cit. 14.01.2022]. Dostupné z: <https://www.vocabulary.com/dictionary/taxidermy>.
- 44) The World Taxidermy & Fish Carving Championships *World Show Competition Divisions & Categories*. The World Taxidermy & Fish Carving Championships, 2019 [online]. Breakthrough Magazine [cit. 14.01.2022]. Dostupné z: <https://www.taxidermy.net/wtc/categories/>

- 45) TROXLER M., *Hautkonservierung Handbuch für das zoologische präparatorium*, Naturhistorisches Museum der Burgergemeinde Bern, 2003, 324 s., ISBN 3-907088-17-4.
- 46) VESELOVSKÝ, Zdeněk. *Etologie: biologie chování zvířat*. Ilustroval Jan DUNGEL. Praha: Academia, 2005. 408 s. ISBN 978-80-200-1621-8.
- 47) VIŠŇÁK, Pavel. *Preparace Višňák*, 2020 [online]. [cit. 11.12.2021]. Dostupné z: www.preparace-visnak.cz.
- 48) VRBACKÝ, Rudolf a Vlasta VRBACKÁ. *Technologie výroby kožešin*. 3., přeprac. vyd. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1990. 558 s. ISBN 80-03-00557-4.
- 49) WEBTER J., *Welfare životní pohoda zvířat aneb střízlivé kázání o ráji*. Nadace na ochranu zvířat. Praha, 1999. 264 s. ISBN 80-238-4086-X
- 50) WILLIAMSON B.; EDWARDS K.; HALL J.; BLAIR D. *The Breakthrough-Habitat and exhibit manual*, B. Publication Inc., 1986. 156 s. ISBN 0-925245-07-0
- 51) WILLIAMSON B.; SEXTON T.; HALL J.; EDWARDS K. *The Breakthrough Fish Taxidermy Manual*, B. Publication Inc., 1988. 162 s. ISBN 0-925245-06-2

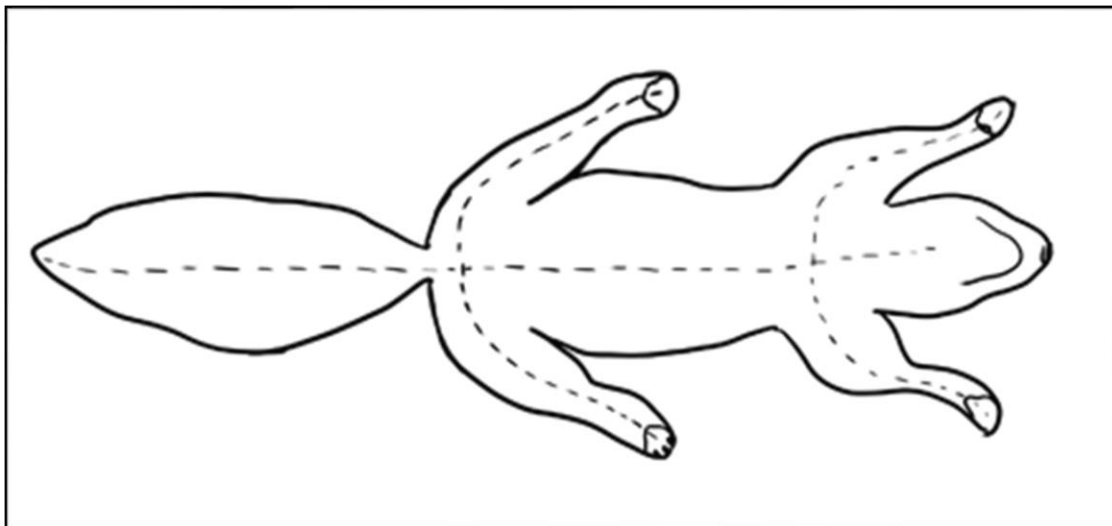
11. Seznam příloh

Příloha 1 – Ventrální incize – Anna Kouřimová.....	58
Příloha 2 – Incize do pytle – Anna Kouřimová.....	58
Příloha 3 – Dorzální incize – Anna Kouřimová.....	59
Příloha 4 – Dorzální incize – Anna Kouřimová.....	59
Příloha 5 – Taxidermické míry pro měření – Anna Kouřimová	60
Příloha 6 – Počáteční studie – Anna Kouřimová	60
Příloha 7 – Příprava exempláře	61
Příloha 8 – Měření exempláře	61
Příloha 9 – Stahování předních končetin	62
Příloha 10 – Stažené přední končetiny	62
Příloha 11 – Odstranění ocasu.....	63
Příloha 12 – Stahování pomocí Tail stripperu.....	63
Příloha 13 – Rozříznutí ocasu do konce.....	64
Příloha 14 – Rozříznutý ocas	64
Příloha 15 – Stahování kůže do pytle.....	65
Příloha 16 – Stahování kůže do pytle.....	65
Příloha 17 – Stahování hlavy	66
Příloha 18 – Stahování ušních boltců.....	66
Příloha 19 – Stahování očí	67
Příloha 20 – Stahování očí	67
Příloha 21 – Stahování očí	68
Příloha 22 – Stahování čenichu.....	68
Příloha 23 – Stahování tlamy	69
Příloha 24 – Špaletování ušních boltců.....	69
Příloha 25 – Mízdření	70
Příloha 26 – Vyříznutí originálního čenichu.....	70
Příloha 27 – Vyříznutí originálního čenichu.....	71
Příloha 28 – Ztenčení kůže skalpelem pomocí fleshing ball.....	71
Příloha 29 – Zbroušení smirkovým papírem pomocí fleshing ball	72
Příloha 30 – Vakuování silikonové formy	72
Příloha 31 – Příprava silikonové formy pro kopii originálního čenichu.....	73
Příloha 32 – Hotová forma.....	73
Příloha 33 – Hotový odlitek	74
Příloha 34 – Hotový odlitek	74
Příloha 35 – Počáteční příprava pozice na habitatu	75
Příloha 36 – Příprava modelu.....	75
Příloha 37 – Příprava modelu pro přepózování.....	76
Příloha 38 – Předkreslení řezů	76
Příloha 39 – Příprava správné pozice prohnutí modelu vůči habitatu.....	77
Příloha 40 – Příprava správné pozice končetin na modelu	77
Příloha 41 – Řezy zalité polyuretanovou pěnou.....	78
Příloha 42 – Příprava modelu.....	78
Příloha 43 – Konečné pózování modelu na habitatu.....	79
Příloha 44 – Konečné pózování modelu na habitatu.....	79
Příloha 45 – Zarovnání nedokonalostí na modelu pomocí polyuretanové pěny	80
Příloha 46 – Model zdrsňený pomocí rufferu	80
Příloha 47 – Příprava tlamy.....	81
Příloha 48 – Vyříznutí původního čenichu z modelu.....	81
Příloha 49 – Příprava pro vsazení umělého čenichu	82

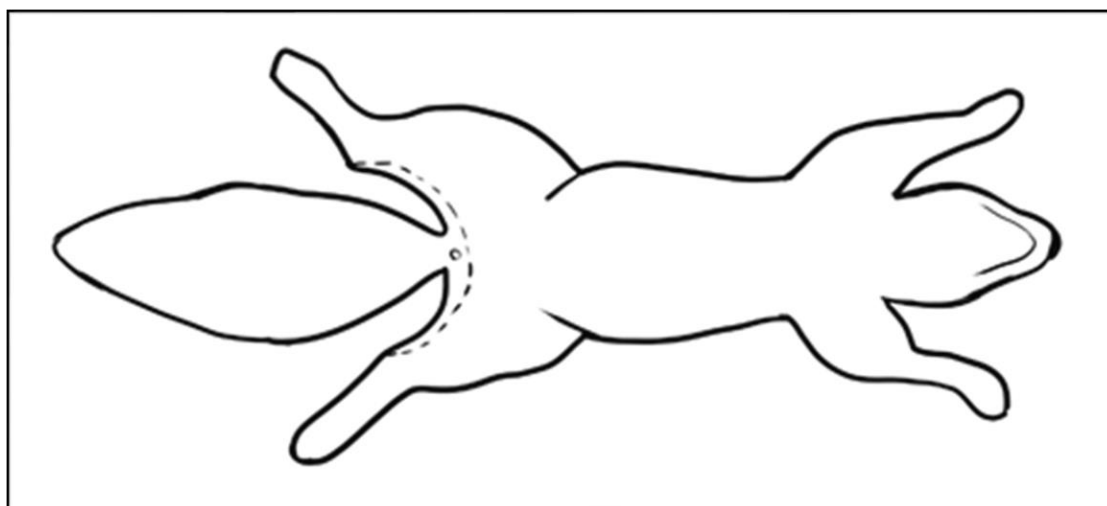
Příloha 50 – Lepení umělého čenichu.....	82
Příloha 51 – Srovnání čenichu	83
Příloha 52 – Zatmělení.....	83
Příloha 53 – Hotový čenich.....	84
Příloha 54 – Zdrsnění hlavy	84
Příloha 55 – Příprava očí.....	85
Příloha 56 – Vsazení očí do modelu	85
Příloha 57 – Kontrola výrazu	86
Příloha 58 – Přeměření vzdálenosti očí.....	86
Příloha 59 – Prokreslení důležitých míst na modelu.....	87
Příloha 60 – Pokrytí nedokonalostí modelu pomocí clay	87
Příloha 61 – Příprava ocasu.....	88
Příloha 62 – Kontrola, zda ocas sedí.....	88
Příloha 63 – Připevnění ocasu.....	89
Příloha 64 – Zvýraznění mezer mezi prsty.....	89
Příloha 65 – Zbroušení mezer mezi prsty	90
Příloha 66 – Připravený model pro oblékání.....	90
Příloha 67 – Sešití kůže.....	91
Příloha 68 – Příprava na podlepení děr v ušních boltcích.....	91
Příloha 69 – Podlepené uši.....	92
Příloha 70 – Metoda vázaného ucha	92
Příloha 71 – Fixace uší.....	93
Příloha 72 – Hotové uši.....	93
Příloha 73 – Kůže připravená pro natahování na model	94
Příloha 74 – Zkušební oblékání.....	94
Příloha 75 – Zkušební oblékání.....	95
Příloha 76 – Natahování kůže na model	95
Příloha 77 – Fixace předních končetin.....	96
Příloha 78 – Preparát připravený na sešití.....	96
Příloha 79 – Šití preparátu.....	97
Příloha 80 – Fixace tlamy	97
Příloha 81 – Fixace kůže okolo čenichu	98
Příloha 82 – Fixace kůže okolo čenichu	98
Příloha 83 – Příprava fixace očí.....	99
Příloha 84 – Fixace očí.....	99
Příloha 85 – Fixace výrazu.....	100
Příloha 86 – Finální fixace výrazu	100
Příloha 87 – Připravený preparát k sušení.....	101
Příloha 88 – Sušení preparátu	101
Příloha 89 – Příprava habitatu.....	102
Příloha 90 – Kontrola správného posazení preparátu na habitat	102
Příloha 91 – Příprava habitatu.....	103
Příloha 92 – Nanesení písku na habitat	103
Příloha 93 – Sušení habitatu a vyfoukávání přebytečného písku.....	104
Příloha 94 – Vylévání vody do habitatu.....	104
Příloha 95 – Fixace pomocí Top Coat.....	105
Příloha 96 – Nalepování filcu	105
Příloha 97 – Nalepování filcu	106
Příloha 98 – Finalizace.....	106
Příloha 99 – Hotový výraz	107
Příloha 100 – Hotový výraz	107

Příloha 101 – Hotový preparát	108
Příloha 102 – Last grooming na soutěži ETC v Budapešti	108
Příloha 103 – Preparát na soutěži ETC v Budapešti	109
Příloha 104 – Score Sheet z ETC	110

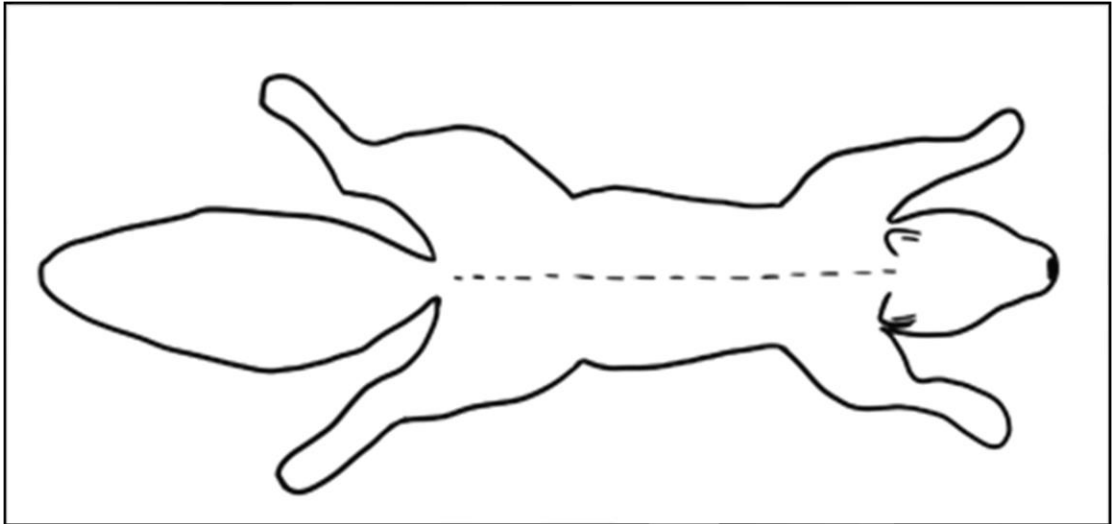
12. Přílohy

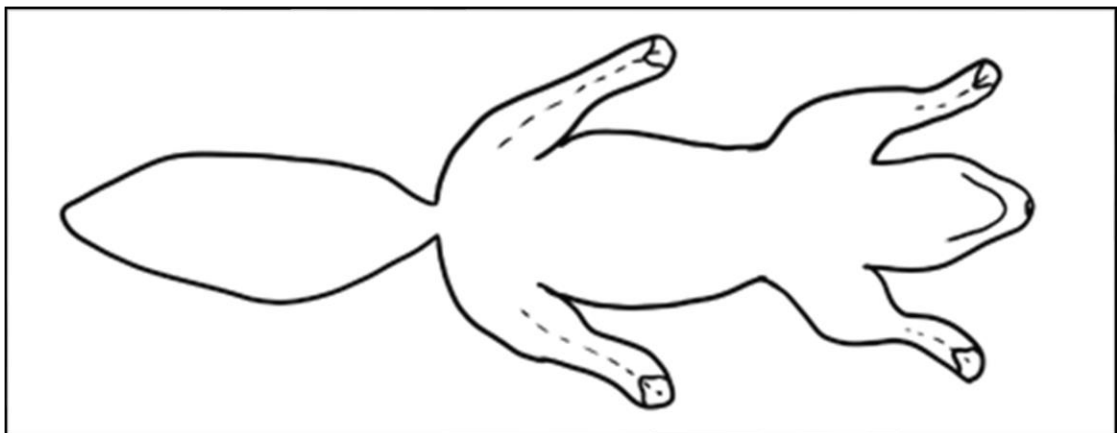
Příloha 2 – Ventrální incize – Anna Kouřimová

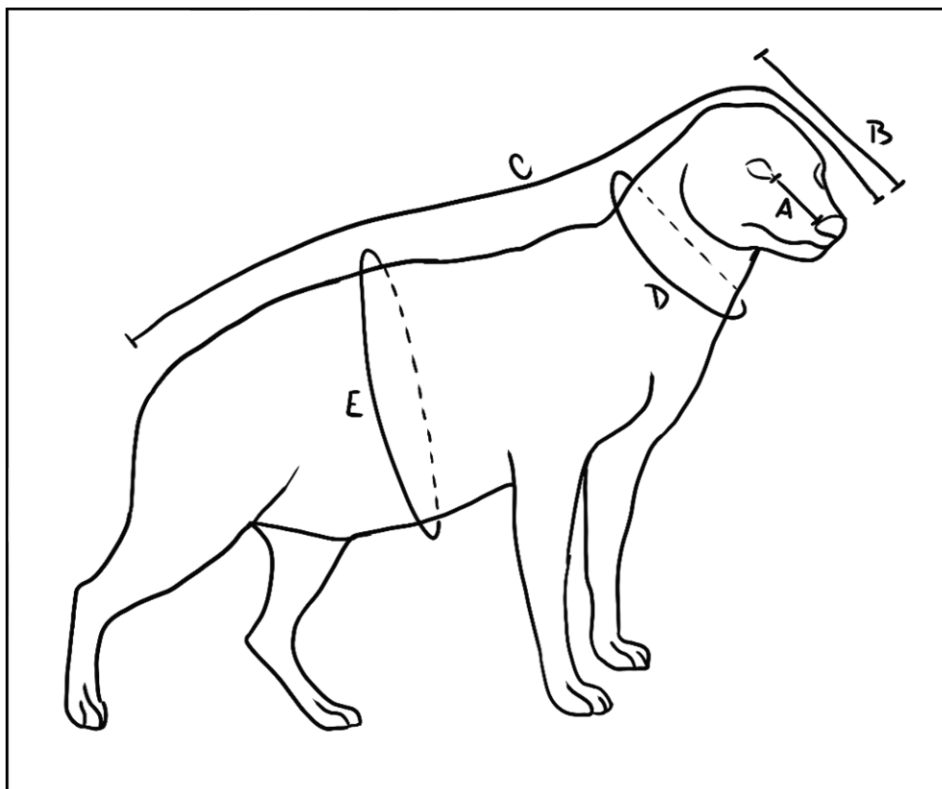
Příloha 1 – Incize do pytle – Anna Kouřimová

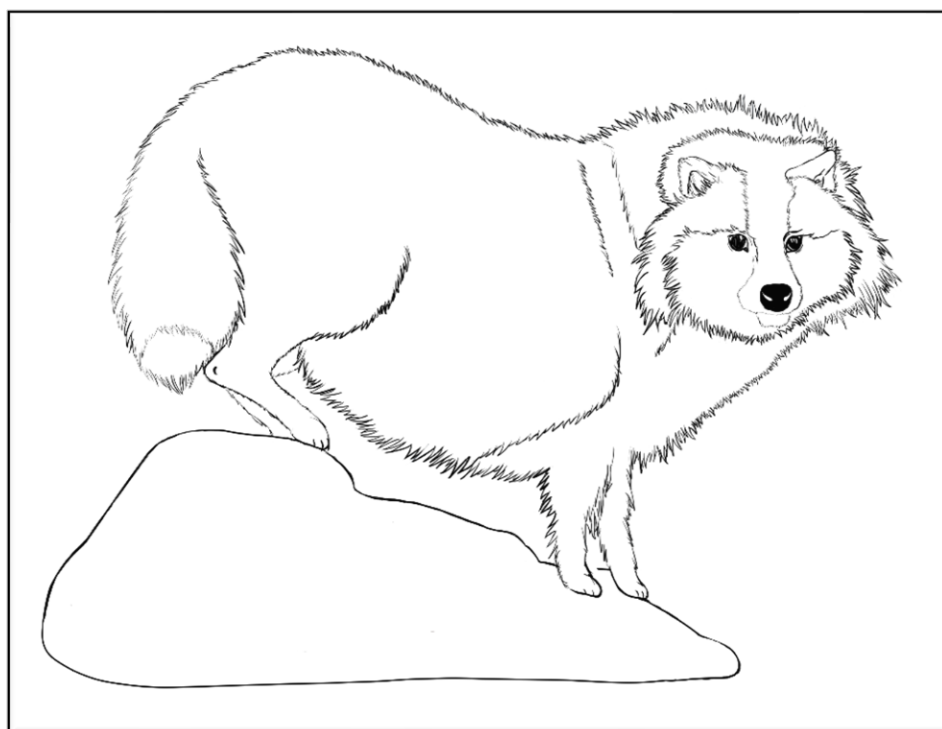
Příloha 3 – Dorzální incize – Anna Kouřimová

Příloha 4 – Dorzální incize – Anna Kouřimová

Příloha 5 - Taxidermické míry pro měření

Příloha 6 - Počáteční studie – Anna Kouřimová

Příloha 7 - Příprava exempláře

Příloha 8 - Měření exempláře

Příloha 9 - Stahování předních končetin

Příloha 10 - Stažené přední končetiny

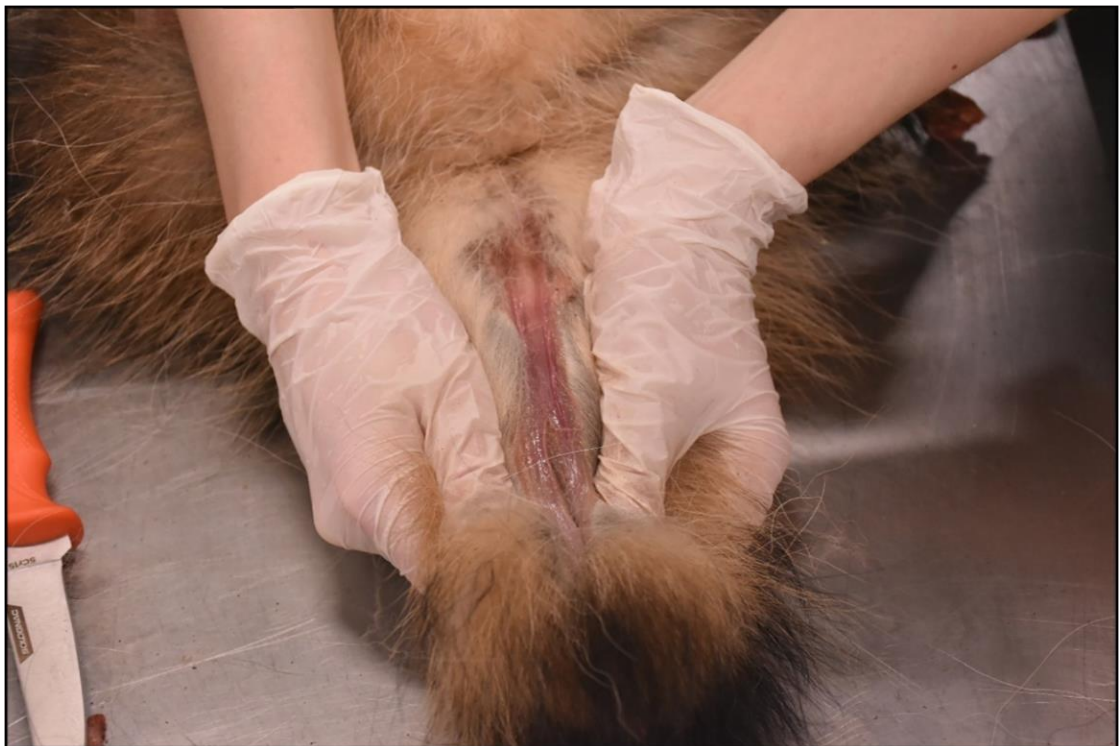
Příloha 11 - Odstranění ocasu

Příloha 12 - Stahování pomocí Tail stripperu

Příloha 13 - Rozříznutí ocasu do konce

Příloha 14 - Rozříznutý ocas

Příloha 15 - Stahování kůže do pytle

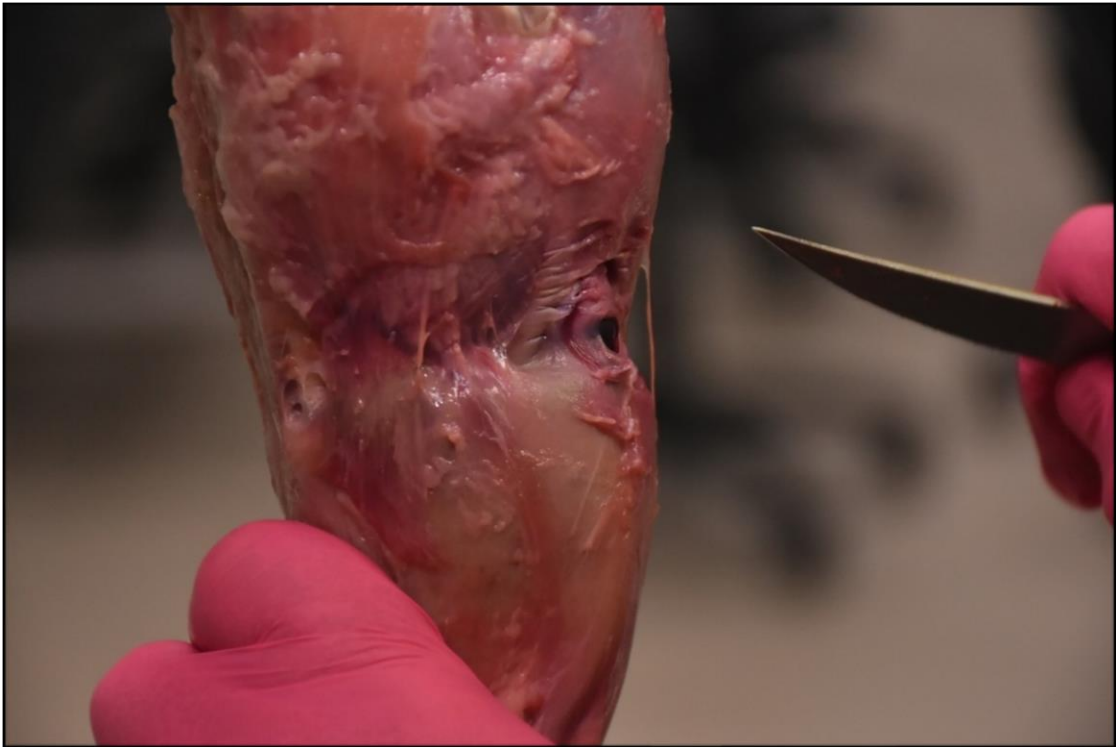
Příloha 16 - Stahování kůže do pytle

Příloha 17 - Stahování hlavy

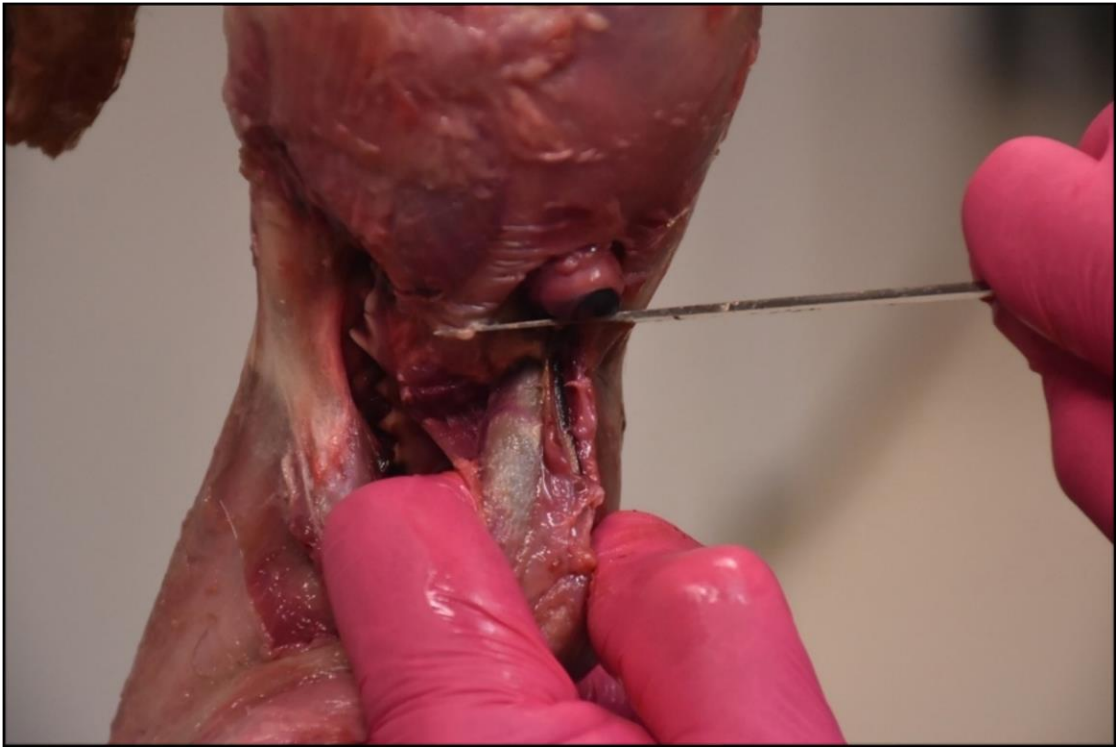
Příloha 18 - Stahování ušních boltců

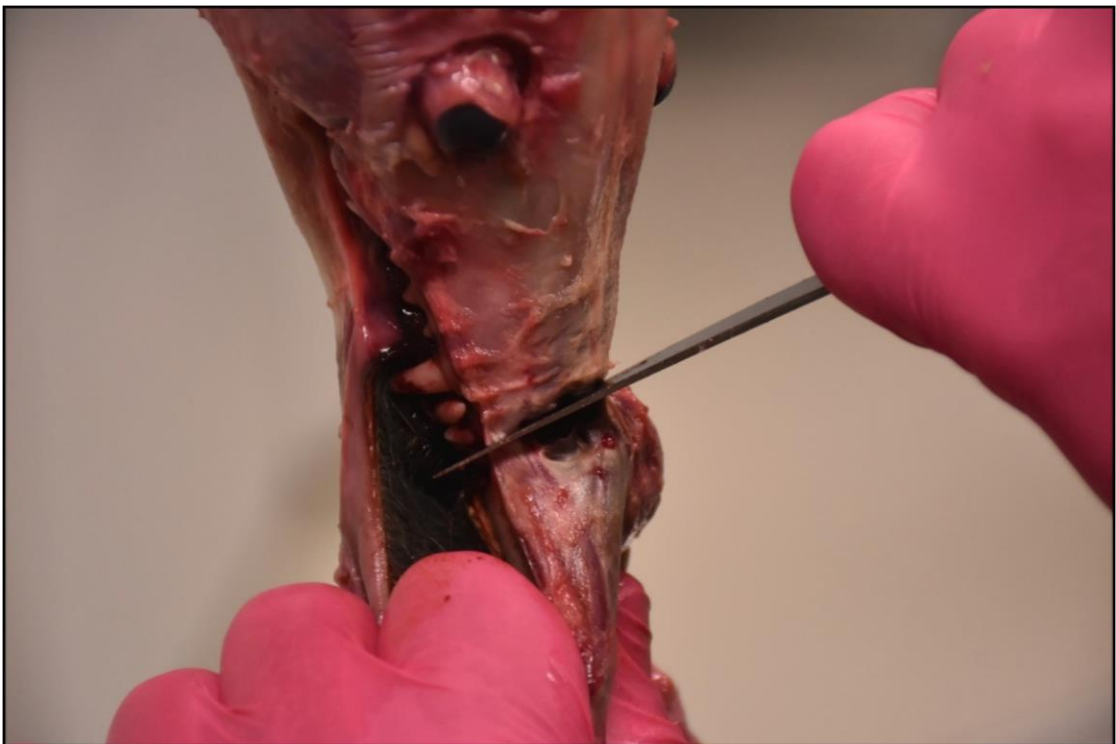
Příloha 19 - Stahování očí

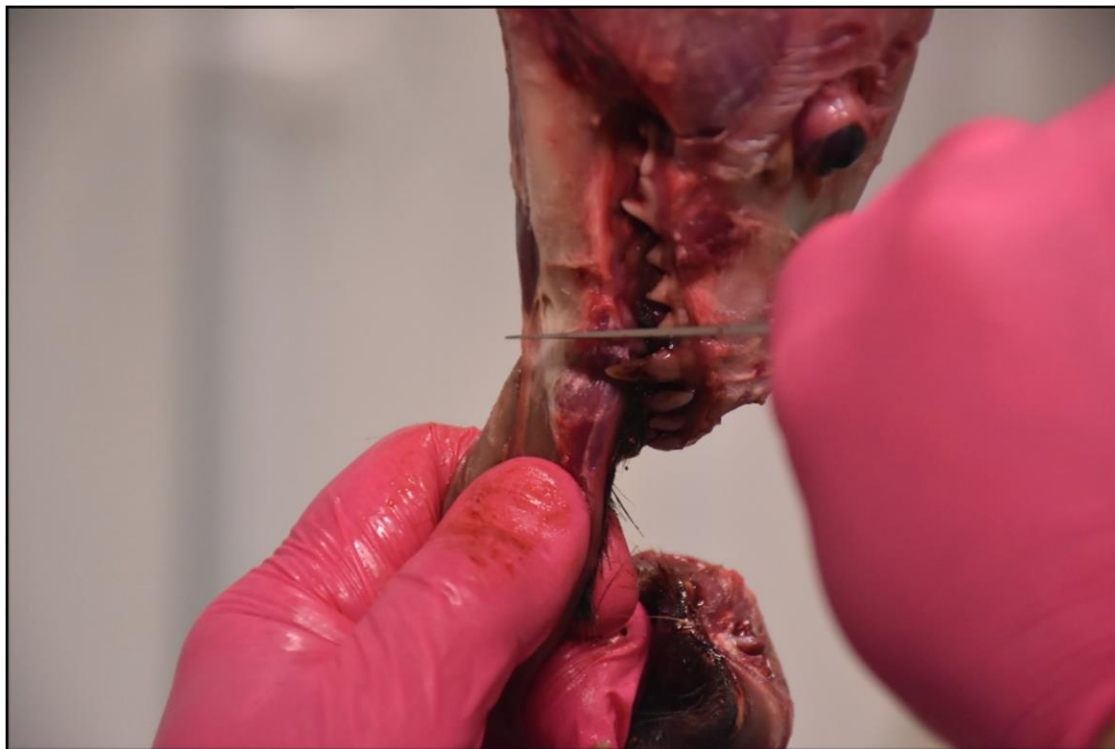
Příloha 20 - Stahování očí

Příloha 21 - Stahování očí

Příloha 22 - Stahování čenichu

Příloha 23 - Stahování tlamy

Příloha 24 - Špaletování ušních boltců

Příloha 25 - Mízdření

Příloha 26 - Vyřiznutí originálního čenichu

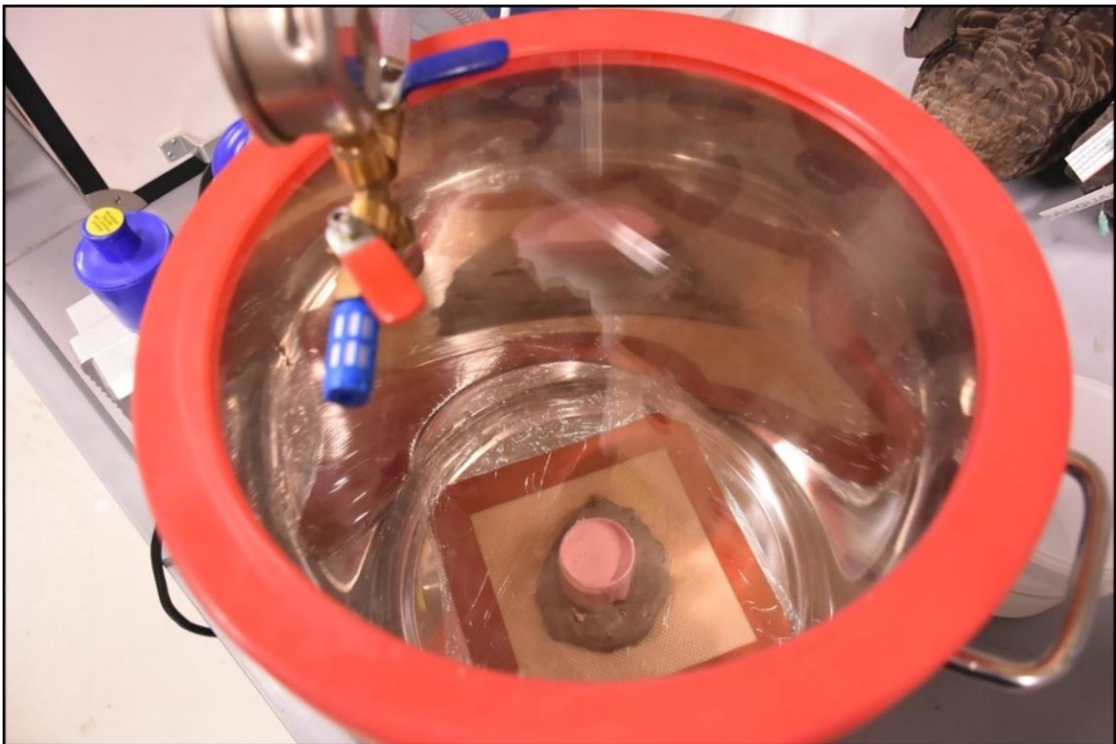
Příloha 27 - Vyřiznutí originálního čenichu

Příloha 28 - Ztenčení kůže skalpelem pomocí fleshing ball

Příloha 29 - Zbroušení smirkovým papírem pomocí fleshing ball

Příloha 30 - Vakuování silikonové formy

Příloha 31 - Příprava silikonové formy pro kopii originálního čenichu

Příloha 32 - Hotová forma

Příloha 33 - Hotový odlitek

Příloha 34 - Hotový odlitek

Příloha 35 - Počáteční příprava pozice na habitatu

Příloha 36 - Příprava modelu

Příloha 37 - Příprava modelu pro přepózování

Příloha 38 - Předkreslení řezů

Příloha 39 - Příprava správné pozice prohnutí modelu vůči habitatu

Příloha 409 - Příprava správné pozice končetin na modelu

Příloha 41 - Řezy zalité polyuretanovou pěnou

Příloha 42 - Příprava modelu

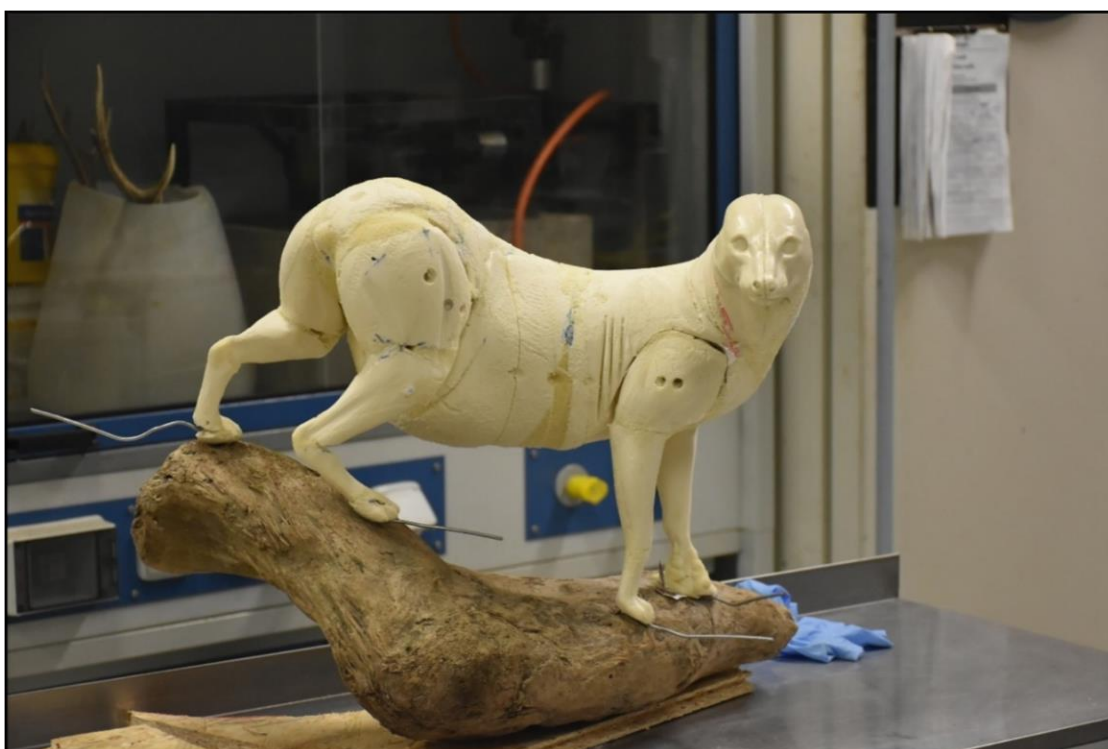
Příloha 43 - Konečné pózování modelu na habitatu

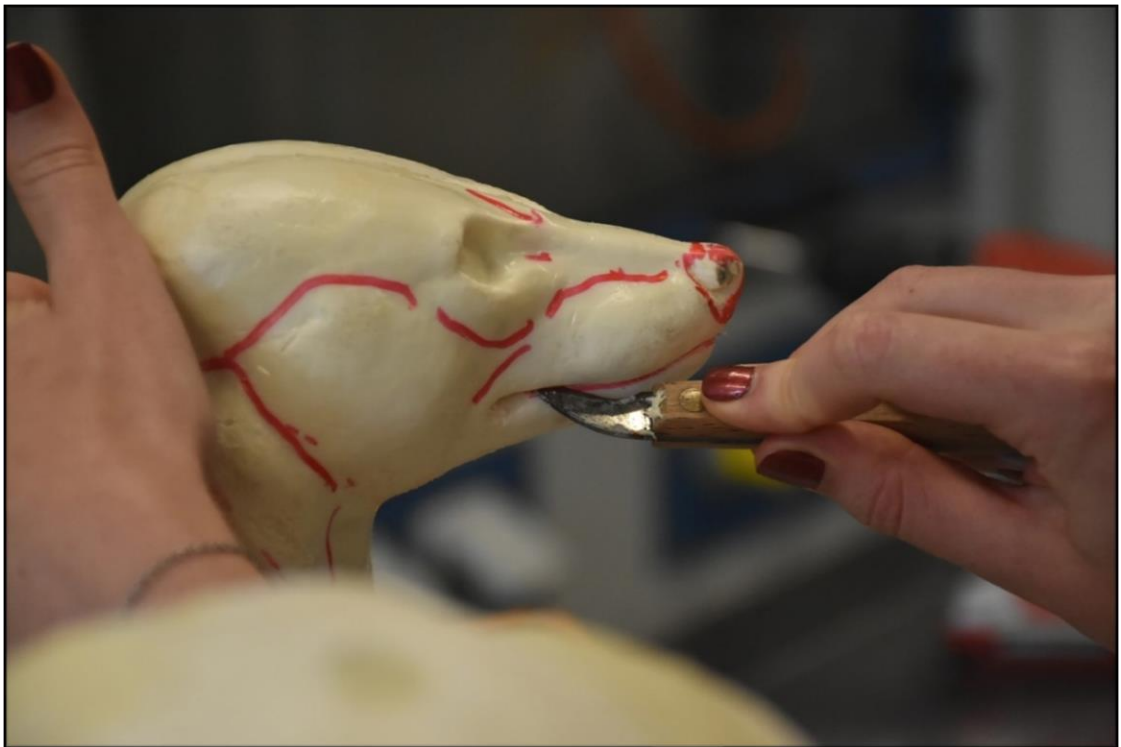
Příloha 44 - Konečné pózování modelu na habitatu

Příloha 45 – Zarovnání nedokonalostí na modelu pomocí polyuretanové pěny

Příloha 46 - Model zdrsněný pomocí rufferu

Příloha 47 - Příprava tlamy

Příloha 48 - Vyříznutí původního čenichu z modelu

Příloha 49 - Příprava pro vsazení umělého čenichu

Příloha 50 - Lepení umělého čenichu

Příloha 51 - Srovnání čenichu

Příloha 52 - Zatmělení

Příloha 53 - Hotový čenich

Příloha 54 - Zdrsnění hlavy

Příloha 55 - Příprava očí

Příloha 56 - Vsazení očí do modelu

Příloha 57 - Kontrola výrazu

Příloha 58 - Přeměření vzdálenosti očí

Příloha 59 - Prokreslení důležitých míst na modelu

Příloha 60 - Pokrytí nedokonalostí modelu pomocí clay

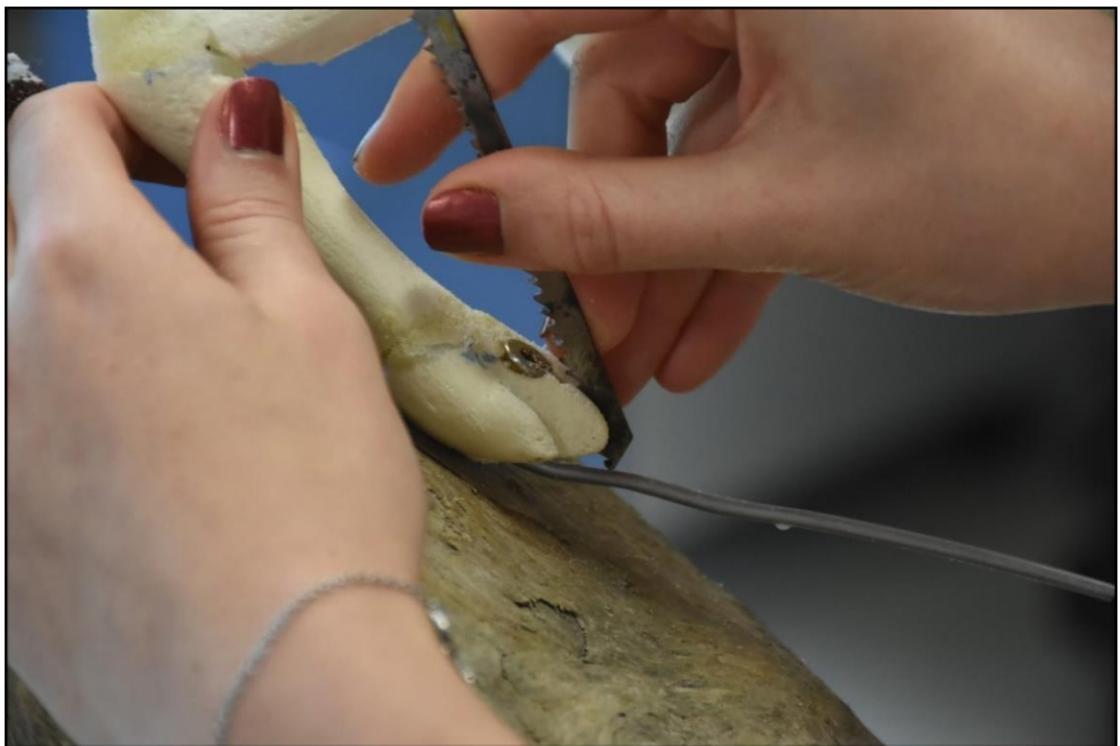
Příloha 61 - Příprava ocasu

Příloha 62 - Kontrola, zda ocas sedí

Příloha 63 - Připevnění ocasu

Příloha 64 - Zvýraznění mezer mezi prsty

Příloha 65 - Zbroušení mezer mezi prsty

Příloha 66 - Připravený model pro oblékání

Příloha 67 - Sešití kůže

Příloha 68 - Příprava na podlepení děr v ušních boltcích

Příloha 69 - Podlepené uši

Příloha 70 - Metoda vázaného ucha

Příloha 71 - Fixace uší

Příloha 72 - Hotové uši

Príloha 73 - Kůže připravená pro natahování na model

Príloha 74 - Zkušební oblékání

Příloha 75 - Zkušební oblékání

Příloha 76 - Natahování kůže na model

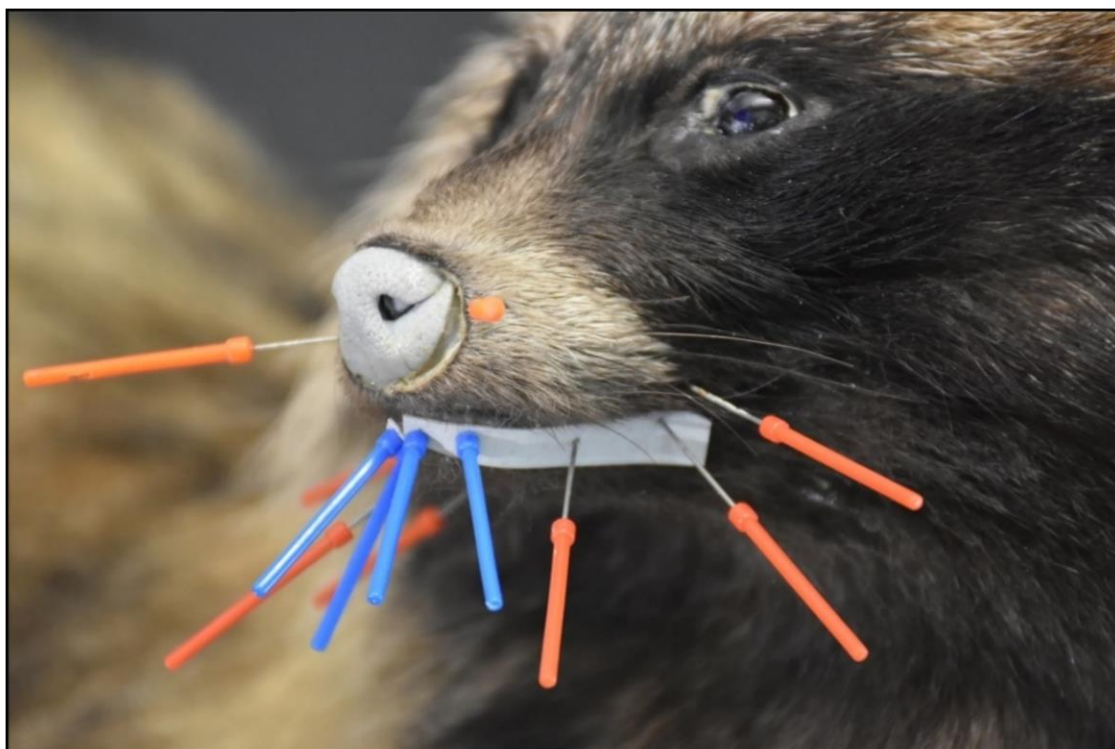
Příloha 77 - Fixace předních končetin

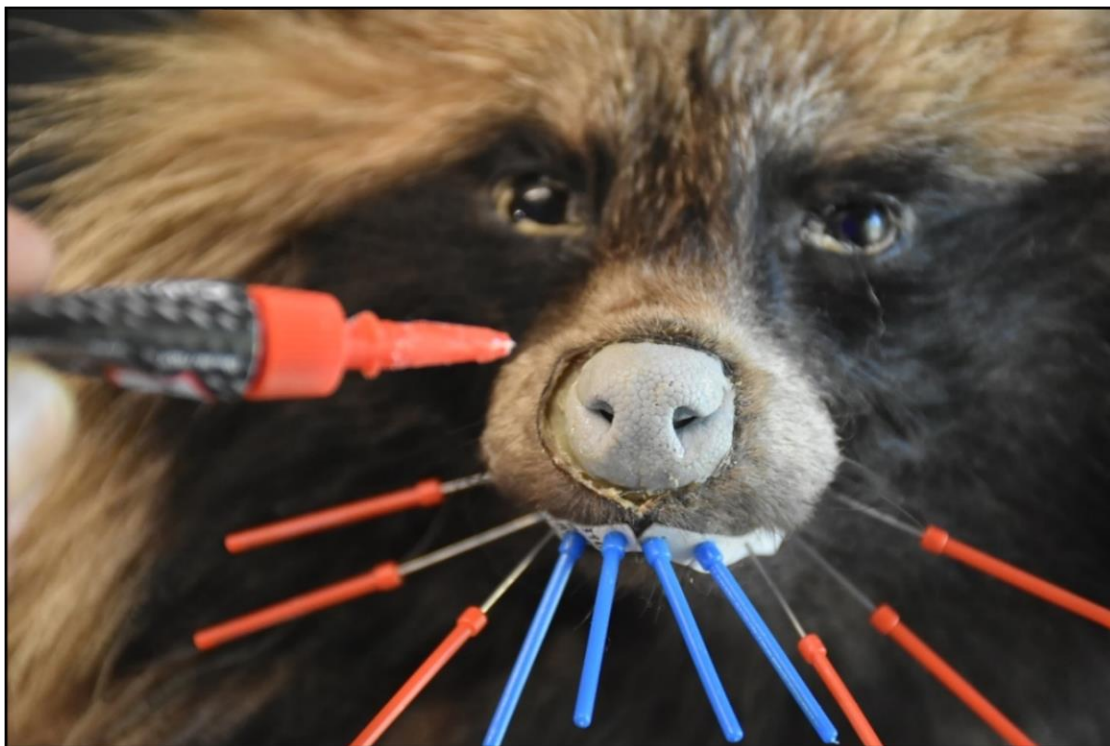
Příloha 78 - Preparát připravený na sešití

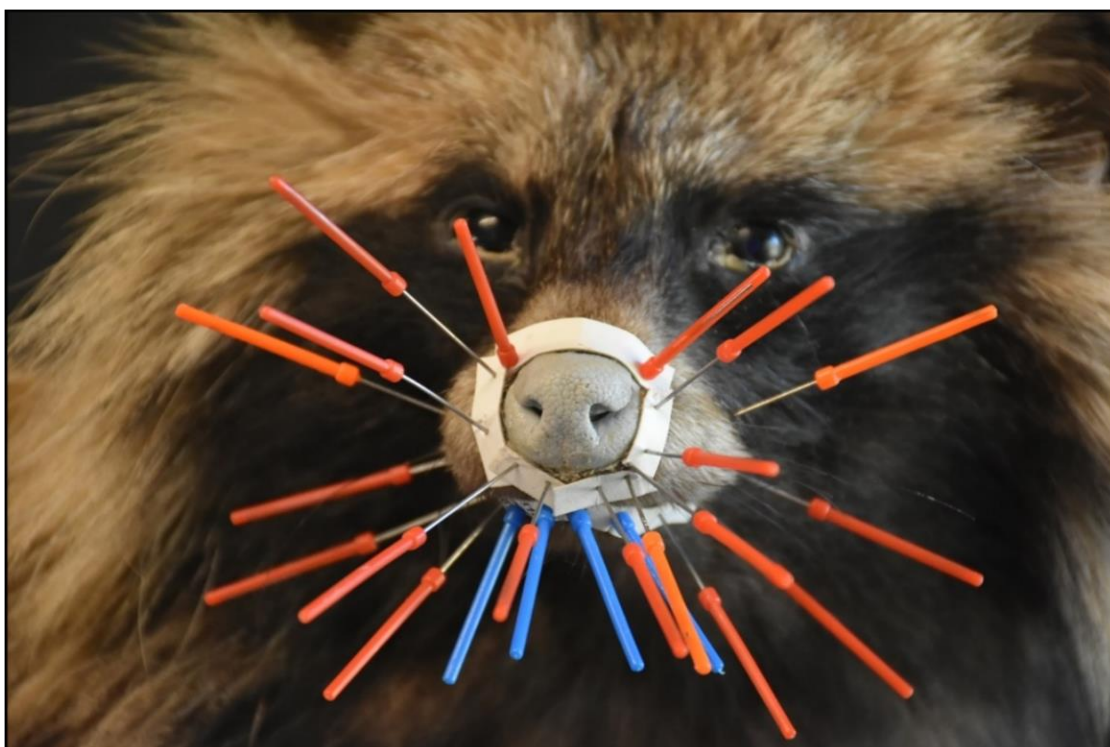
Příloha 79 - Šití preparátu

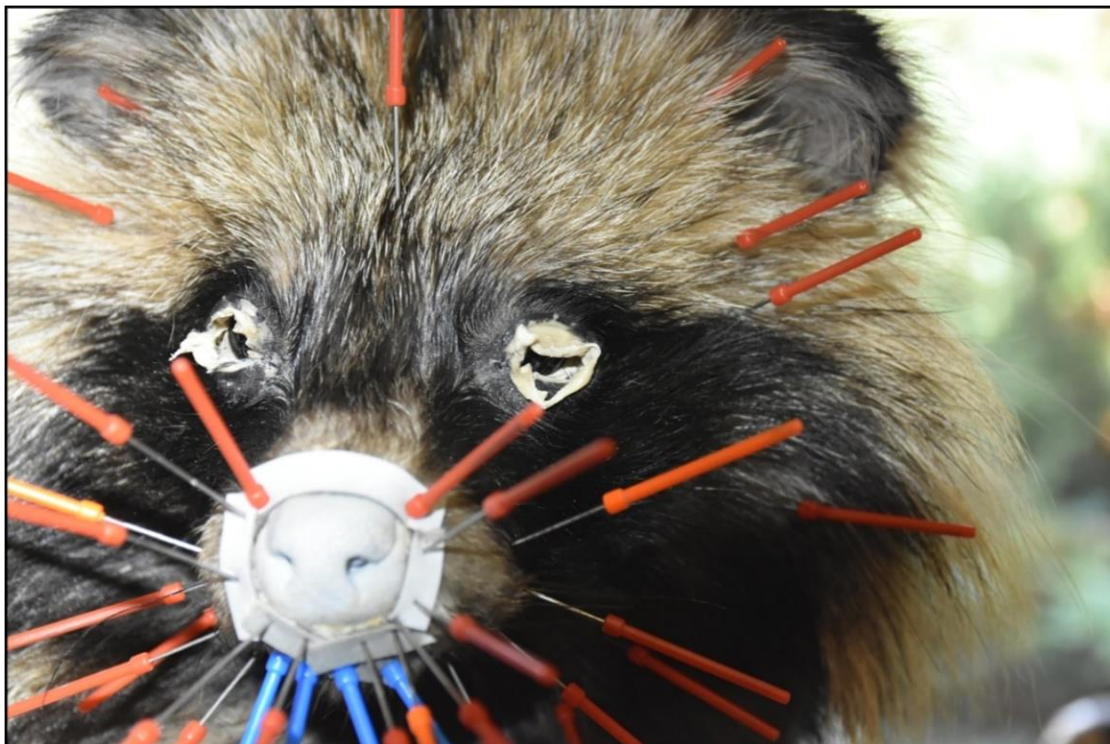
Příloha 80 - Fixace tlamy

Příloha 81 - Fixace kůže okolo čenichu

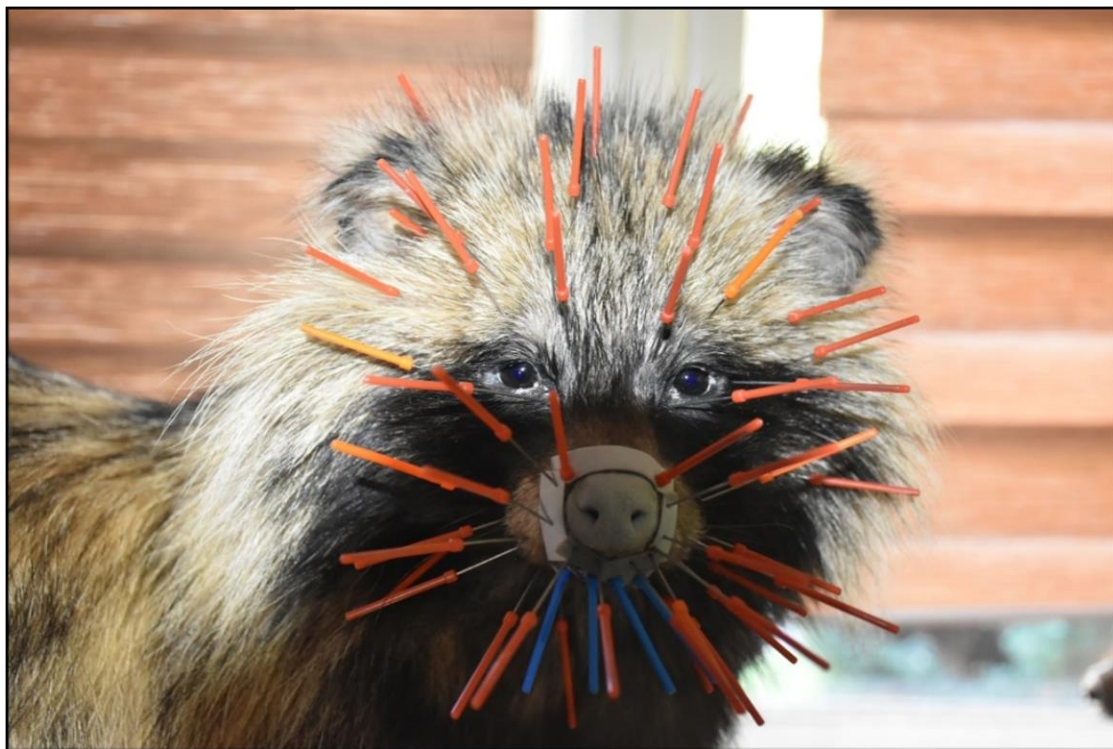
Příloha 82 - Fixace kůže okolo čenichu

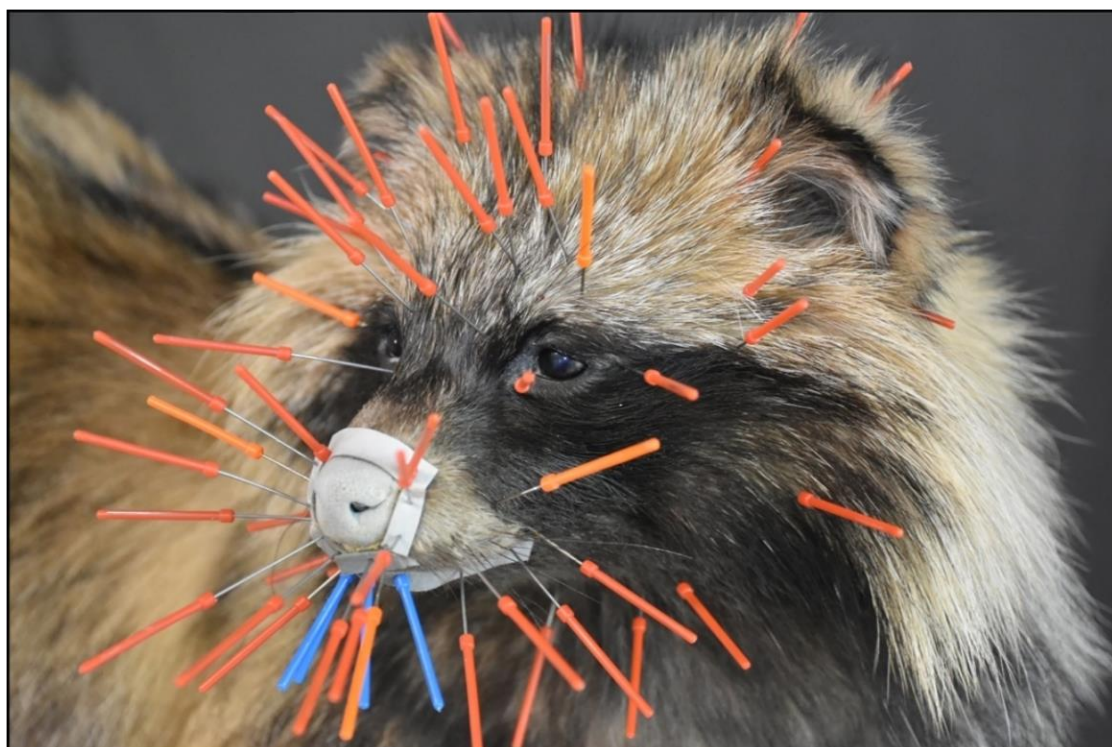
Příloha 83 - Příprava fixace očí

Příloha 84 - Fixace očí

Příloha 85 - Fixace výrazu

Příloha 86 - Finální fixace výrazu

Příloha 87 - Připravený preparát k sušení

Příloha 88 - Sušení preparátu

Příloha 89 - Příprava habitatu

Příloha 90 - Kontrola správného posazení preparátu na habitat

Příloha 91 - Příprava habitatu

Příloha 92 - Nanesení písku na habitat

Příloha 93 - Sušení habitatu a vyfoukávání přebytečného písku

Příloha 94 - Vylévání vody do habitatu

Příloha 95 - Fixace pomocí Top Coat

Příloha 96 - Nalepování filcu

Příloha 97 - Nalepování filcu

Příloha 98 - Finalizace

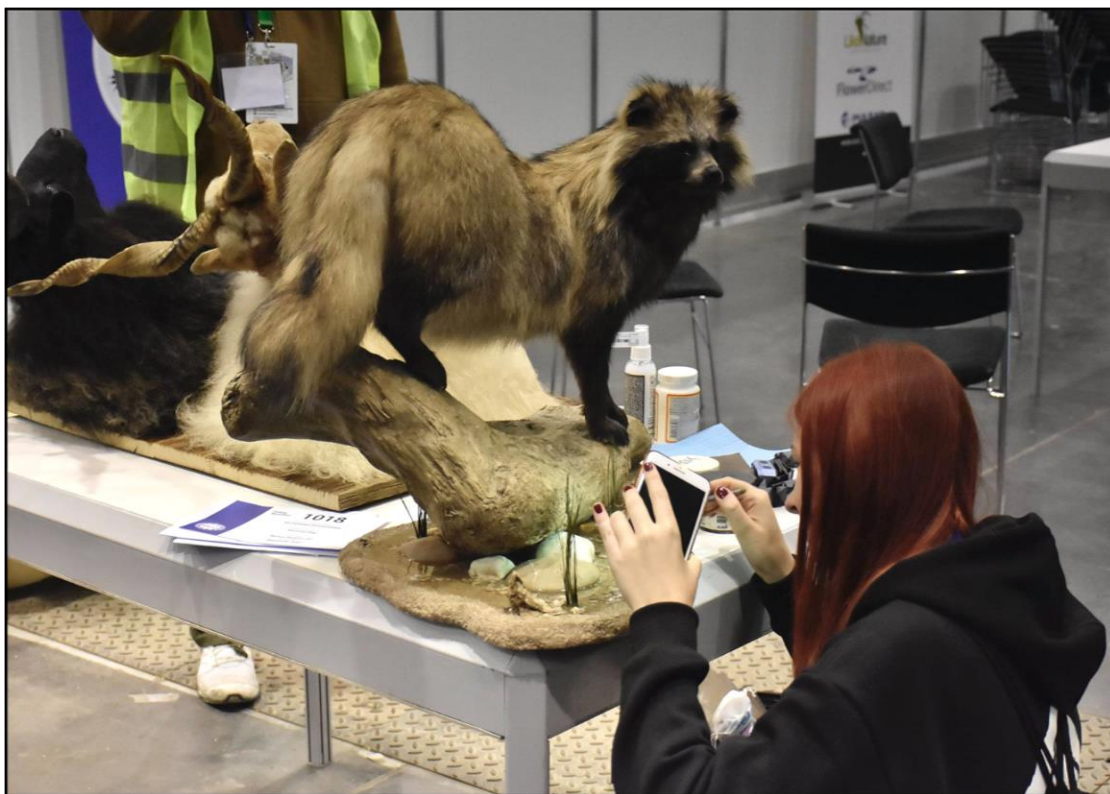
Příloha 99 - Hotový výraz

Příloha 100 - Hotový výraz

Příloha 101 - Hotový preparát

Příloha 102 - Last grooming na soutěži ETC v Budapešti

Příloha 103 - Preparát na soutěži ETC v Budapešti

Entry # 1018 Species Myodesoncus procynonoides

No vice

The judge marks faults and suggests possible improvements.
Including 6 points for creative elements the maximum possible score is 100.

© Copyright by ETC® (Koch)

Anatomical Valuation (max. 52 Points)

OVERALL ATTITUDE: balance attitude of movement not consistent with species
Comments:.....

A BODY: shape anatomy proportions size musculature visible genitals
Comments:..... hip too light

BODY SYMMETRY: side profile front profile top profile overall appearance
Comments:..... too far to left side

HEAD OVERALL SHAPE A. ANATOMY: sides front top union to neck size symmetry musculature
Comments:.....

B EYES: symmetry angle/depth pupil positions pupil shape size colour
Comments:..... too far forward

EYELIDS: upper eyelid lower eyelid eyelashes tear ducts (if applicable) expression
Comments:..... to mouth and dent. area

EARS: shape edges thickness placement size anatomy inner ear anatomy expression
Comments:..... each on different dent.

C FRONT LEGS, SHOULDERS: anatomy placement on body attitude attitude of toes/hoves
Comments:.....

REAR LEGS, HIND QUARTERS: anatomy placement on body attitude attitude of toes/hoves
Comments:..... overshield, claws up
fluid skin to body folds
hip/lupper leg very strong

TAIL: tail to body junction attitude not consistent with species
Comments:.....

D MOUTH / LIPS: shape upper lip lower lip corner of mouth expression
OPEN MOUTH (if applicable): inner anatomy teeth colour
Comments:.....

NOSE: outer anatomy symmetry nostril wings inner anatomy
Comments:..... modeling to skin

Craftsmanship and Technical Valuation (max. 42 Points)

E STABILITY/ATTACHMENT: head ears legs tail horns/antlers
Comments:..... to habitat

CLEANLINESS: dirt blood colour stains/overspray glue drying powder other
Comments:.....

ODOUR: fatty/rancid rottenness strong animal odour strong chemical odour other
Comments:.....

VISIBILITY OF: seams wires/rods pin holes repairs other
Comments:.....

F HAIR ALIGNMENT: hair patterns contours whiskers and/or guard hairs overall appearance
Comments:.....

SKIN ALIGNMENT: head ears nose lips eyes body neck/nape legs tail base of horns / antlers
Comments:..... to slim don't pull the skin backwards

G SHRINKAGE: eyelids upper lip lower lip nose ear edges toes feet leg to hoof junction
Comments:.....

DRUMMING: head ears neck/nape body legs
Comments:.....

FINISH: sort of colour colour tone/blending transitions/overspray repairs/supplements
 nose eye area lips inner ear choice of materials technique
Comments:..... little left side hair little greasy

ARTIFICIAL PARTS (if applicable): transitions colour surface other
Comments:..... nose

Valuation of creative elements (max. 6 Points)

H The judge may award max. 6 points by marking the suitable position.
 difficulty of subject originality of pose original artificial parts composition
 exceptional new method / technique exceptional craftsmanship
Comments:.....

Judge's Comments:.....

Score:
Blue Ribbon 100 – 90 Pts.
Red Ribbon 89 – 80 Pts.
Yellow Ribbon 79 – 70 Pts.

Date, Judge's Signature: 23/9-21 [Signature]

85